Leto XXIV., št. 296 | Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt | Ljubljana, četrtek 28. decembra 1944 | Preis — Cena 2.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Grosse Panzerschlacht nördlich Laroche

158 Feindpanzer abgeschossen oder erbeutet — Deutsch-italienische Truppen warfen USA-Verbände bei Gallicano — Erbitterte Kämpfe am Westrand von Budapest — Feindliche Grossangriffe in Kurland erneut zusammengebrochen — Deutsche Kampfgruppen erzwingen Durchbruch durch die montenegrinischen Berge

Aus dem Führerhauptquartier, 27. Dez. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Der Grosskampf in Südostbelgien und Mittel-Luksemburg nimmt weiter an Heftigkeit zu. Im Raum nördlich Laroche hat sich gestern eine Panzerschlacht grossen Ausmasses entwickelt. Bei geringen eigenen Verlusten wurden dabei 70 Panzer der amerikanischen 3. und 7. Panzerdivision vernichtet oder erbeutet.

Von Südwesten und Süden her angreifend versuchten die Amerikaner weiter vergeblich ihre um Bastogne eng zusammengedrängten Verbände zu entsetzen. Auch in Mittel-Luksemburg scheiterten neue feindliche Angriffe. Nur im Raum westlich Echternach konnte der Gegner örtlich Boden gewinnen. Die hohe Zahl von insgesamt 158 feindlichen Panzern, die gestern im Westen abgeschossen oder erbeutet wurden, zeugt von der Härte der Kämpfe und der Überlegenheit unserer Panzerwaffe.

An der lothringisch-elsässischen Nordgrenze drängten unsere Truppen den Feind in mehreren Abschnitten weiter zurück. Nordöstlich Weissenburg wurde das Vorfeld des Westwalles gesäubert und einige Ortschaften befreit.

Deutsche Jagdflieger schossen über dem Westkampfraum in heftigen, den ganzen Tag über fortgesetzten Luftkämpfen 35 feindliche Flugzeuge ab. Mit starken Kräften belegten in der vergangenen Nacht eigene Kampf- und Schlachtflieger den feindlichen Nachschubverkehr mit Bomben.

Das Feuer unserer Fernkampfwaffen auf Lüttich, Antwerpen und London wurde fortgesetzt.

In Mittelitalien durchbrachen deutsche und italienische Truppen bei einem überraschenden Angriff im Raum von Gallicano die amerikanischen Stellungen und warfen Verbände der amerikanischen 9. Infanteriedivision mehrere Kilometer nach Süden zurück. Zahlreiche Gefangene, in der Hauptsache Neger, wurden dabei eingebracht. Nordöstlich Faenza lebte die örtliche Kampftätigkeit wieder auf.

Stärkere deutsche Kräfte hatten bis Anfang Dezember im Raum Podgorica nördlich des Skutari-Sees die Westflanke der aus Griechenland zurückmarschierenden eigenen Truppen gesichert. Inzwischen hatten überlegene Bandenkräfte die Rückmarschstrassen nach Norden gesperrt. In harten mehrere Wochen anhaltenden Gefechten gelang es der deutschen Kampfgruppe, die Banden zu werfen und den Durchbruch durch die montenegrinischen Berge zu erzwingen. Trotz schwierigster Wegeverhältnisse in dem zuerst überschwemmten und dann vereisten Gebirgegelände haben sie jetzt den Anschluss an unsere in Nordmontenegro stehenden Hauptkräfte erkämpft.

In Ungarn wiesen unsere Sicherungen einen Versuch des Feindes, über den Plattensee zu setzen, ab. Die aus dem Raum Stuhlweissenburg vorgetragenen Angriffe der Sowjets scheiterten.

Westlich Budapest gelang es dem Feind trotz tapferer Gegenwehr unserer Truppen, seine Einbruchsräume nach Nordwesten und Norden zu erweitern. Am Westrand der Stadt wird erbittert gekämpft. Nördlich des Donauknies sind wechselvolle Kämpfe im Gange.

Im Kampfraum Salgotarjan wird in einzelnen Einbruchsstellen gekämpft. Angriffe der Bolschewisten bei Gross-Steffelsdorf und östlich Kaschau blieben im Abwehrfeuer liegen.

Vor unserer Front in Kurland brachen die feindlichen Grossangriffe erneut zusammen. Unsere tapfer kämpfenden Divisionen, hervorragend unterstützt durch fliegende Verbände und Flakartillerie der Luftwaffe, brachten den angreifenden Sowjets wiederum eine blutige Niederlage bei und vernichteten 111 Panzer. Die Bolschewisten verloren damit seit Beginn der dritten Abwehrschlacht in Kurland insgesamt 334 Panzer.

Am zweiten Weihnachtsfeiertag waren Orte im westdeutschen Raum vor allem am Mittelrhein das Angriffsziel angloamerikanischer Terrorbomber und Tiefflieger. Nordamerikanische Verbände warfen ausserdem Bomben auf Oberschlesien. Durch Jäger und Flakartillerie der Luftwaffe verlor der Feind gestern insgesamt 61 Flugzeuge.

Deutsche Unterseeboote versenkten zwei stark gesicherte Dampfer mit zusammen 12.000 BRT und torpedierten einen weiteren. Ferner wurde vor Cherbourg ein 14.000 BRT grosses Fahrgastschiff durch Torpedotreffer so schwer beschädigt, dass mit seinem Untergang zu rechnen ist. Aus Sicherungs- und Unterseebootjagdgruppen sind ausserdem 8 Zerstörer und Geleitfahrzeuge versenkt worden.

Velika oklopniška bitka severno od Larocha

158 sovražnikovih oklopnikov sestreljenih ali zaplenjenih — Nemško-italijanske čete vrgle Američane nazaj pri Gallicanu — Ogorčeni boji ob zapadnem robu Budimpešte — Sovražnikovi velenapadi v Kurlandiji so se znova zrušili — Nemške bojne skupine so izsilile prehod preko črnogorskih gora

Führerjev glavni stan, 27. dec. DNB, Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Velika bitka v južnovzhodni Belgiji in srednjem Luksemburgu postaja vedno bolj silovita. Na področju severno od Larocha se je razvila včeraj oklopniška bitka največjega obsega. Ob majhnih lastnih izgubah smo uničili ali zaplenili v njej 70 oklopnikov ameriške 3. in 7. oklopniške divizije.

Z napadi od jugozapada in juga so Američani še nadalje zaman poskušali razbremeniti svoje okrog Bastogna stisnjene oddelke. Le na področju zapadno od Echternacha se je posrečilo nasprotniku napredovati. Veliko število skupno 158 sovražnikovih oklopnikov, ki smo jih včeraj na zapadu uničili ali zaplenili, priča o trdoti bojev in o premoči našega oklopniškega orožja.

Na lorensko-alzaški severni meji so potisnile naše čete sovražnika v več odsekih nadalje nazaj. Severnovzhodno od Weissenburga smo očistili prednje črte zapadnega branika in osvobodili nekaj krajev.

Nemški lovski letalci so sestrelili nad zapadnim bojiščem v silovitih, ves dan trajajočih letalskih bojih 35 sovražnikovih letal. Z močnimi silami so bombardirali naši bojni letalci v pretekli noči sovražnikov oskrbovalni promet.

Z ognjem našega daljnostrelnega orožja smo nadalje obstreljevali Liege, Anvers in London.

V srednji Italiji so prebile nemške in italijanske čete s presenetljivim napadom na področju Gallicana ameriške postojanke. Oddelke ameriške 9. pehotne divizije so vrgle za več kilometrov proti jugu. Pri tem je padlo v naše roke mnogo ujetnikov, po večini črncev. Severnovzhodno od Faenze so krajevni boji zopet oživeli.

Močnejše nemške sile so ščitile do pričetka decembra na področju Podgorice severno od Skadrskega jezera zapadni bok iz Grčije umikajočih se lastnih čet. Medtem so jim mnogo močnejše tolovajske sile zaprle poti za umik proti severu. V hudih bojih, ki so trajali več tednov, je uspelo nemški bojni skupini, da je potisnila tolpe nazaj ter si priborila prehod skozi črnogorske gore. Kljub najtežjim potem, na najprej preplavljenem, nato pa zaledenelem gorskem ozemlju, so se ti vojaki sedaj priključili našim glavnim silam v severni Črni gori.

Na Madžarskem so zavrnile naše zaščitnice sovražnikov poskus prehoda preko Blatnega jezera. S področja pri Szekesfehervarju izvršeni sovjetski napadi so se izjalovili.

Zapadno od Budimpešte je uspelo sovražniku, da je kljub junaški protiobrambi naših čet razširil svoja vdorna področja proti severozapadu in severu. Na zapadnem robu mesta so ogorčene borbe. Severno od loka Dunava so boji polni izprememb.

Na bojnem področju Salgotarjana so boji v posameznih vdorih. Boljševiški napadi pri Rimavski Soboti in vzhodno od Košic so obtičali v obrambnem ognju.

Pred našim bojiščem v Kurlandiji so se znova zrušili sovražnikovi velenapadi. Naše junaško se boreče divizije so s sijajno podporo letalskih oddelkov in protiletalskega topništva sovjetske čete znova krvavo porazile. Uničile so 111 oklopnikov. Boljševiki so izgubili s tem od pričetka tretje obrambne bitke v Kurlandiji skupno 334 oklopnikov.

Na dan sv. Štefana so bili kraji na zapadnonemškem področju, predvsem ob srednjem Renu, cilj angloameriških terorističnih bombnikov in nizko letečih letalcev. Severnoameriški oddelki so vrgli poleg tega bombe na zgornjo Šlezijo. Lovci in protiletalsko topništvo v sestavu letalstva so sestrelili včeraj skupno 61 sovražnikovih letal.

Nemške podmornice so potopile dva močno zavarovana parnika s skupno 12.000 tonami in torpedirale nadaljnjega. Nadalje so pred Cherbourgom s torpedom tako težko poškodovale neko 14.000 tonsko potniško ladjo, da se mora računati z njeno potopitvijo. Poleg tega so potopile v zaščitnih skupinah in oddelkih protipodmorniških lovcev 8 rušilcev in spremljevalnih vozil.

Pregled položaja na zapadnem bojišču

Berlin, 27. dec. K položaju na zapadnem bojišču sporoča mednarodni poročevalski urad:

Najznačilnejši znak razvoja na področju nemške zimske ofenzive je zadržanje britanskega vrhovnega poveljništva. Čeprav je bojišče ob Maasi, kjer se nahaja angleška 21. armadna skupina, že več tednov najmirnejši odsek vsega zapadnega bojišča, ni poslal Montgomery doslej na pomoč nobene kanadske in britanske divizije. Kakor je bilo že javljeno, streme vsi njegovi ukrepi za tem, da bi zlom ameriške 1. armade ne imel nikakega učinka na njemu podrejene oddelke. Šele pred dvema dnevoma je bil prisiljen poslati na ogroženi del bojišča ameriške 1. armade eno svojo divizijo. Nadalje je razvidno iz zadržanja britanskega vrhovnega poveljnika, da nima namere, udeleževati se izgub polnih bojev v ameriškem odseku. Glavnino sil za zadržanje nemške ofenzive mora Eisenhower torej nadalje jemati z ameriških oddelkov. Razen ameriške 3. in 7. armade je morala pred kratkim tudi 9. armada poslati na pomoč več oddelkov. V ponedeljek pa so Nemci predvsem konsolidirali svoje pridobitve tako na ofenzivnem bojišču kakor tudi med Saaro in Renom. Glavni boji so se razvijali v ponedeljek že v zgodnjih jutranjih urah vzdolž dolgega južnega boka, proti kateremu so izvedli Američani na široki bojni črti številne silne napade, ne da bi prišlo do omembe vrednih sprememb položaja. Težišče ameriških napadov je bilo na področju Hollangeja, kjer so z oklopniško divizijo ojačeni pehotni oddelki zaman poskušali razbiti nemški obkoljevalni obroč okrog Bastogne in osvoboditi obkoljene ameriške sile. V večurnih ogorčenih bojih so razbili Nemci vse ameriške napade. Napadalci so imeli nenavadno velike krvave izgube. Osredotočen napad na posadko Bastogna je kljub najbolj žilavemu in zagrizenemu odporu nadalje dobro napredoval. Prav tako so dosegle nemške čete na ostalem operacijskem področju vse postavljene cilje. Kako zelo so pomešani med seboj oddelki ameriške 1. armade, je razvidno iz poročila neke oklopniške nemške bojne skupine, ki je javila, da je zajela številne ujetnike, ki pripadajo štirim različnim ameriškim divizijam.

Zarad posebno ugodnega vremena je zavezniško letalstvo včeraj posebno močno delovalo ter je z oddelki bojnih letal in številnimi nizko letečimi bombniki posegalo v boje na zemlji, toda tudi letalstvo ni moglo olajšati težkega položaja ameriške 1. armade. Dobro prikrite in na glavna težišča spretno razpostavljene protiletalske baterije vojske so sestrelile 53 napadajočih letal nadaljnjih 29 letal pa so sestrelili nad bojiščem nemški lovci.

Na področju med Saaro in Renom so se nadaljevale nemške varnostne akcije. Nemške čete so kljub krajevno silnemu odporu dosegle nadaljnje odseke reke Blies. Pri Bitschu so iztrgali oklopniški grenadirji Američanom več nadaljnjih utrjenih naprav.

V gornji Alzaciji so bili le majhni nepomembni krajevni boji.

Ženeva, 27. dec. Londonska poročevalska služba javlja, da je bitka v Ardenih nadalje zelo trda. »Američani so se silno uprli nemškemu napadu, toda nemške divizije še niso izgubile svojega zaleta.« Poročila z bojišča 7. armade izjavljajo, da je bil prvi dan božiča zelo slab za ameriške sile, ker pa niso mogli preprečiti Nemcem, da ne bi potisnili svojih južnih izvodnic da je prot zapadu, je postal ta dan še žalostnejši. Z bojišča ameriške 1. armade je poročal James Cassidy: »Silni napad nemških armad proti zaveznikom bojišču je spremenil vse stvari, ki so se nam zdele pomembne«.

Amsterdam, 27. dec. Londonski dopisnik bruseljskega radia je izjavil, da je kljub velikim zaveznikom napredovanjem v tem letu, ta božič zaradi nove nemške protiofenzive najresnejši božič vojne.

Darujte za Zimsko pomoč!

Nemška ofenziva ni odvrnilni manever

Stockholm, 27. dec. Dne 23. decembra je zapisal angleški tednik »Time and Tide« med drugim: Ta božič ni posebno vesel. Nemška vojska, o kateri so trdili, da mora podvzeti skrajne napore, da se sploh še lahko drži, je pričela silovito ofenzivo in zavzela ozemlja, o katerih smo upali, da smo jih dokončno zasedli. Ta ofenziva je dobro premišljena. Brezdvomno je, da je položaj za nas nevaren. Zavezniške črte so razbite na dva dela in med obema kriloma so močne sovražne sile. Zavezniki so bili presenečeni. Nihče ne pozna nemških načrtov. Dosegli so že zmago, če so prekrižali zavezniške načrte. Nemška ofenziva ni odvrnilni manever, marveč bistven element v boju na zapadnem bojišču. To je kriza, katero nismo pričakovali.

Učinki nemškega daljnostrelnega orožja

Stockholm, 27. dec. »Express« javlja iz Londona, da je škoda, ki jo je povzročilo v severni Angliji nemško daljnostrelno orožje, velika. Porušene so bile številne hiše. Število žrtev je »večje, kakor bi bilo potrebno, ker ni prebivalstvo takoj ob alarmu doumelo resnosti položaja.«

Slovaška veruje v zmago pravičnosti

Bratislava, 27. dec. V božični poslanici slovaškemu narodu je izrekel predsednik slovaške države dr. Tiso, da se trudi v času, ko plutokracija in boljševizem skupno uničujeta vse, kar hoče navzgor k napredku, novi politični sistem ustvariti z novim redom boljšega in popolnejšega človeka. Slovaki, katere so hoteli v šestem letu vojne spraviti hazarderji ob narodni obstoj in priznanje pravice do samostojne države, so obdržali svojo vero v državno in narodno bodočnost ter verujejo v zmago Reicha in pravičnosti.

Smrt francoskega ministra v Berlinu

Berlin, 27. dec. V neki bolnišnici v bližini Berlina je umrl po operaciji francoski minister za proizvodnjo Bichelonne. Bichelonne je spadal med najbolj sposobne in nadarjene francoske gospodarske voditelje. Vodil je v Lavalovi vladi ministrstvo za proizvodnjo. V tem svojstvu mu je uspelo, da si je v enaki meri pridobil zaupanje francoskih podjetnikov in delavcev. Spadal je k pristašem brezpogojnega sodelovanja Nemčije in Francije, ker je spoznal, da ima nemško vojevanje zgodovinsko nalogo, da reši Evropo pred kapitalističnim zasužnjenjem in pred boljševizmom.

Boji v Italiji

Berlin, 27. dec. Mednarodni poročevalski urad javlja z italijanskega bojišča:

Na zapadnem krilu italijanskega bojišča so pričele včeraj nemške in italijanske edinice ob obeh straneh reke Secchio uspešen napad, ki so ga davi nadaljevale. Napad, ki ga je izvršilo nemško vodstvo v doslej razmeroma mirnem odseku bojišča, da bi dobilo popolno jasnost o nasprotnikovih silah ter istočasno zboljšalo svoje postojanke, je Američane popolnoma presenetil. Po kratkem topniškem ognju nemških baterij so vdrli nemški in italijanski oddelki z velikim zaletom v glavne ameriške črte, ki so jih že v prvem navalu prebili skoraj v njihovi dolžini. Šele pred ameriškimi topniškimi postojankami so naletali napadalci na močnejša odpora gnezda, katera so uničili po dejanjih srditih bojih. Privedli so številne ujetnike. Kolikor je doslej znano, so po večini ameriški črnci.

Na vzhodnem krilu so napravile pomožne čete 8. armade severnovzhodno od Faenze slabše sunke, vendar so obvisele povsod v obrambni mreži nemških prednjih postojank.

Svetovna kriza, ne svetovna katastrofa!

Politični položaj po božiču

Berlin, 27. dec. V glavnem se ni politično preko božiča ničesar posebnega dogodilo. Položaj je ostal isti kakor prej. Točno je očrtal položaj minister dr. Goebbels v svojem božičnem nagovoru, ko je označil čas kot zrel za prelom sveta in s tem povedal smisel sedanje vojne, ki predstavlja le svetovno krizo ne pa svetovne katastrofe. V tej krizi mora izpolniti nemški narod zgodovinsko nalogo in od rešitve te naloge je odvisna varnost in bodočnost Nemčije ter vsega evropskega življenjskega področja.

Ostali si lahko razbijajo glave s premišljevanjem o svojem preživelem svetu, toda dejstva, da nastaja nov svet, ne morejo več izpremeniti. Nov čas prihaja. V težkih bojih te vojne se napoveduje z velikimi bolečinami, kakor vsako novo življenje, ki se rodi. Groteskno vpliva v takšnem času, če se trudijo zastareli politiki okrog trupla svojega konjička demokracije in hočejo oživeti to demokracijo z neokusnimi šalami, kakor na pr. s prevračanjem Churchillovih besed. Angleški ministrski predsednik je namreč nedavno izjavil, da demokracija ni nobena prostitutka, ki bi jo lahko nagovoril na cesti z brzostrelko v roki, nakar je omenil eden izmed njegovih političnih nasprotnikov: »Demokracija pa tudi ni nobena devica, ki bi se pustila v Atenah posiliti od Tommyja, ki je oborožen z brzostrelko, ki jo je prejel po dogovoru o najemu in posojilu«.

Kakršnakoli je že stvar, prostitutka ali devica, Churchillova posebna vojna v Grčiji je postala za Anglijo nevarna zadeva, tako kritična, da je moral min. predsednik s svojim zunanjim ministrom preko božiča oditi v Atene, kjer bi naj poskušal s posebnimi razgovori obvladati zamotani položaj. V Grčiji gre Angliji za zelo mnogo in položaj mora biti zelo težak, če so morali izrabiti celo božične dni za reševanje tega problema.

Kakorkoli pa naj bi tudi potekla ta medigra v Atenah, glavno je in ostane oboroženi spor na velikih evropskih bojiščih. Orožje govori edino jasno in edino odločilno besedo. Da je nova nemška pobuda Britancem in Američanom čedalje bolj neprijetna, je razvidno iz vojnih poročil v božičnih dneh, v katerih je predvsem omembe vreden učinek nemškega obstreljevanja z daljnosežnimi izstrelki, ne glede na nemške uspehe, predvsem na zapadnem ofenzivnem področju. Preko teh dogodkov, o katerih so nam znani doslej le obrisi, je še vedno položena koprena molka, če pa bo nekega dne sneta, se bo istočasno tudi pokazalo, kako bistvenega pomena je bilo prehodno nemško molčanje.

Po božičnih dneh stopamo sedaj v dni pred novim letom. Ure kratkega premisleka so mimo, nemški vojak je trdneje pritrdil čelado in gre fanatično odločen v bodoče boje, pa naj bi bili še tako trdi, z neomajno vero v nemško zmago.

Politika brez hrbtenice

Churchill in Eden sramotita Anglijo, kolikor le moreta

Berlin, 27. dec. Churchillovo in Edenovo potovanje v Atene, s katerim sta pokazala svojo podrejenost, ni prišlo nepričakovano. Že v naprej je bilo jasno, da se bo tradicionalna londonska politika brez hrbtenice globoko poklonila pred ljudmi, katere je min. predsednik ozmerjal v svojem govoru 8. decembra kot cestne roparje, gangsterje in drhal.

Razlogi za Churchillovo in Edenovo potovanje v Grčijo so izredno resni in težki. Položaj je tam tako zamotan, da lahko po mnenju teh dveh katastrofalnih politikov samo še njuno osebno posredovanje nudi upanje za kakršnokoli vsaj delno zadovoljivo rešitev. Istočasno pa se morata ozirati tudi na svoje notranjepolitične nasprotnike, ki so najostreje kritizirali Churchillovo zadržanje v grškem vprašanju. Drugi razlog za ta ponižujoči korak je Churchillov strah pred Moskvo. Tudi nerazpoloženje v Zedinjenih državah nad »Churchillovo nesrečno roko v Evropi«, kakor je te dni zapisal »New York Times«, je nadaljnji razlog za to, da se je podal Churchill na ponižujočo pot v Grčijo in se vsedel za isto mizo z ljudmi, ki jih je nekoč imenoval gangsterje.

Churchill in Eden pač sramotita Anglijo, kolikor jo moreta. Pokazala sta se kot vredna naslednika vojvode Wellingtonskega, ki je nekoč, kakor piše W. R. Inge v svoji znameniti knjigi »Anglija«, pokleknil pred španskim generalom in ga ponižno prosil za pomoč britanskim četam. In Churchill, kar pač lahko upravičeno rečemo, ima v takšnem poklekovanju že dovolj vaje.

Njegovo zadrževanje v Atenah je bilo v vsakem pogledu sramotno zanj in Anglijo. Na konference se je lahko peljal Churchill samo v oklopniškem vozu, prej pa so morali izprazniti ceste in na vsakem oglu so varovali britanski oklopniki pot. Najbolj sramotna zadeva pa se je dogodila na konferenci sami. Odposlanci ELASa niso prišli kakor je bilo dogovorjeno. Tako je moral pričeti nagovor v njihovi odsotnosti. Sredi njegovega govora so šele prispeli odposlanci ELASa, tako da je moral Churchill prekiniti govor, in kar je posebno značilno za globoki padec Anglije, znova pričeti svoj govor. ELASovi odposlanci so torej jasno pokazali, kakšno milost so izkazali angleškemu min. predsedniku, ker so sploh hoteli poslušati njegova mnenja. Oni so točno vedeli, kdo stoji za njimi in da je ta isti mož v Moskvi že od Teherana navajen, dajati Downing-streetu svoja navodila.

Anglija je prišla resnično daleč! Zato se lahko zahvali Churchillu in Edenu, ki sta prav na tem, da zaigrata poslednjo iskrico starega britanskega ugleda.

Amsterdam, 27. dec. Kakor javlja agencija Reuter, so Churchill, Eden ter ostali britanski in negrški zastopniki po otvoritvenih nagovorih zopet zapustili konferenčno dvorano. Konferenca se nadaljuje in se je uradno udeležujejo zastopniki ELASa.

Ženeva, 27. dec. Na podlagi gotovih informacij iz Londona računajo tukaj v običajno dobro poučenih krogih z možnostjo, da bosta izrabila Churchill in Eden svoje potovanje v Atene za obisk pri Stalinu. Kakor menijo v istih krogih, bi bilo od možnosti rešitve grškega vprašanja odvisno, če bi smatral Stalin takšen razgovor v treh kot primeren. V britanskih krogih v Ženevi nasprotujejo takšnim mnenjem in izjavljajo, da se lahko vrši razgovor v treh samo med Churchillom, Stalinom in Rooseveltom.

Proučevanje predlogov grških političnih strank

Stockholm, 27. dec. Po vesti iz Aten se je končala konferenca političnih voditeljev. Na njej so predložili udeleženci različne predloge, ki jih trenutno proučujejo.

Zastopniki ELASa z orožjem na konferenci

Stockholm, 27. dec. O včerajšnji konferenci grških političnih voditeljev s Churchillom in Edenom javljajo iz Aten: Elasovi voditelji so se pojavili »s precej številnim orožjem«. Adjutant voditelja Elasove delegacije Mandakasa je nosil brzostrelko. Na poziv, naj oddajo vse orožje v garderobi se je Mandakas, ki ga prikazujejo kot »mrkega in molčečega moža«, najprej silovito branil. Njegove izjave, s katerimi je izražal svoje nezadovoljstvo, so bile tudi skoraj njegove edine pripombe na konferenci.

Dinamitni napad na britanski glavni stan

Stockholm, 27. dec. Kakor javlja agencija Reuter iz Aten, so odkrili tam v torek zjutraj, da so hoteli »ELAS-ovi pripadniki izvršiti napad z dinamitom na hotel »Grand Bretagne«, v katerem je britanski glavni stan ter stanovanje generala Scobieja. Z dinamitom so hoteli pognati v zrak zgradbo, v kateri so stanovali tudi člani grške vlade.

Angleško čiščenje v Atenah

Stockholm, 27. dec. Agencija Reuter javlja iz Aten: Britanske padalske čete so očistile v nedeljo dopoldne področje zapadno od Akropole in zopet zasedle mestno plinarno, ELAS-ove čete pa imajo še nadalje v oblasti glavno elektrarno.

Stettinius o dogodkih v Grčiji

Stockholm, 27. dec. Na tiskovni konferenci je izjavil Stettinius po vesti »Aftonbladeta«, da je bila ameriška vlada že v naprej obveščena o poletu Churchilla in Eden v Atene. Stettinius je poudaril, da je ameriško zadržanje glede državljanske vojne v Grčiji še nadalje neizpremenjeno. Opozoril je na svoje prejšnje izjave, s katerimi je z zadovoljstvom pozdravil Churchillov sklep, da bo vzel vso zadevo sam v roke, istočasno pa je močno kritiziral britansko vojaško intervencijo v Grčiji.

Pomanjkljivo obveščanje angleške javnosti

Stockholm, 27. dec. V britanski javnosti se množe pritožbe spričo nezadostnega obveščanja o dogodkih v Grčiji. List »Sphere« je vprašal Churchilla in Edena pred njunim odhodom v Atene, ali se bojita, da bi izgubila pri angleškem narodu svoj ugled, ker se izpolnjujejo nemške prerokbe o bodočnosti Evrope po zaveznikih zasedbi. Poleg tega tolmači list stališče onih angleških slojev, ki so proti vsaki pomoči grškemu narodu. Izmed dopisov, ki jih stalno prejema od svojih čitateljev, navaja stavek: »Ako bi bil jaz diktator Churchill, bi umaknil iz Grčije vse naše čete ter pustil, da bi Grki umrli od lakote in si medsebojno porezali vratove.«

Konferenca treh v Moskvi ali v Sredozemlju?

Amsterdam, 27. dec. Churchillovemu in Edenovemu obisku v Atenah bi lahko sledila konferenca angleških, ameriških in sovjetskih vladnih šefov v Moskvi ali v Sredozemlju, javlja pariški radio po vesteh iz »dobro poučenih krogov britanske prestolnice.«

Poljska begunska vlada v Londonu na cedilu

Bern, 27. dec. »Exchange« javlja iz Moskve: Odnosi med britansko in poljsko begunsko vlado v Londonu postajajo čim dalje hladnejši. Že dalje časa sploh ni bilo nobenega stika med britanskimi in poljskimi krogi. V moskovskih političnih krogih pričakujejo, da bo proglašen lublinski komite v bližnjih dnevih za začasno poljsko vlado. Lublinski politiki smatrajo, da so upravičeni do tega koraka glede na na Churchillove in Stettiniusove izjave, ki so močno zmanjšale ugled poljske begunske vlade v Londonu. Potem ko bo proglašena lublinska vlada za začasno poljsko vlado, jo bodo verjetno takoj priznali v Kremlju, kar bo vplivalo tudi na zapadne zaveznike, da bodo storili isto.

Komunisti mobilizirajo tudi svoje terence

Ti pa se raje zatekajo k domobrancem, kakor da bi šli tudi sami med tolovaje v gozdove

Istočasno s poročili, kako komunistični tolovaji po deželi, koder se še drže, vedno bolj neusmiljeno izmozgavajo prebivalstvo, poročajo od vseh strani tudi o poostrenih prisilnih mobilizacijah. Kakor nekdaj lovci na sužnje v Afriki zamorce, love sedaj komunistične patrole po slovenskih vaseh moške ter jih s silo uvrščajo v svoja krdela. Na ta način skušajo zamašiti vrzeli, ki nastajajo v njihovih vrstah zaradi domobranskih udarcev in zaradi spet naraščajočega števila ubežnikov. Kako trda jim prede, dokazuje najbolj dejstvo, da silijo sedaj v svoja krdela že celo terence, ki so vendar njihova glavna opora med ljudmi. Ob tej priliki pa se tudi kaže, kako zelo je padla morala med komunisti in njihovimi pomočniki, ker se množe primeri, da se terenci raje zatekajo k domobrancem, kakor da bi šli v tolovajske oddelke.

Z Grosuplja poročajo, da je tja pribežalo iz vasi v okoliških hribih večje število moških. Pribežniki soglasno pripovedujejo, da so začeli komunisti na svojem »osvobojenem ozemlju« znova prisilno mobilizirati in da vlačijo s seboj še zadnje moške, ki so še bili doma. Pobirajo tudi starce in še polotroške dečke. Moški so se zato začeli zatekati, kjer je morejo uiti, k domobranski posadki na Grosuplje. Značilno je, da so **med njimi tudi člani terenskih odborov in vaških zaščit.** Tudi ti so bili namreč pozvani, naj pridejo v gozdove, pa so se raje predali »belim hudičem« — tako so poprej radi zmerjali domobrance — kakor pa da bi šli v komunistična krdela.

Enako poročajo iz Stične, da prihajajo tja in v Št. Vid dan za dnevom številni begunci iz Suhe krajine in drugih »osvobojenih krajev«. Povsod so komunisti razglasili novo mobilizacijo in pobirajo prav vse moške, mlade in stare. Ljudje pa jih tako mrzijo in se obnem boje življenja v tolovajskih oddelkih, da se raje odločijo za usodo beguncev, kakor da bi se dali mobilizirati.

Iz Velikih Lašč poročajo: V drugi polovici decembra je pribežalo v Velike Lašče in Ribnico zopet mnogo beguncev iz Suhe Krajine. So to moški, ki so utekli pred komunistično prisilno mobilizacijo. **Skoro polovico med njimi tvorijo terenci, katerim so komunisti poslali pozive, da morajo tudi oni vstopiti v tolovajska krdela. Ker se temu pozivu niso hoteli odzvati, so se raje zatekli pod zaščito domobrancev, čeprav mnogi med njimi te zaščite niso vredni. Po pripovedovanju teh beguncev je uteklo iz Suhe Krajine v najbližje domobranske postojanke okrog 70 terencev, »zaščitnikov« in drugih komunističnih sodelavcev.**

Zanimivo in značilno je poročilo iz Novega mesta, ki pravi med drugim: Večkrat je bilo že poročano, da so začeli komunisti zadnje čase ropati celo pri svojih terencih. Sedaj pa prihajajo vesti, da **terenci niso izvzeti niti pri prisilni mobilizaciji, ki jo komunisti prav sedaj na novo izvajajo.** Ker se boje, da bi se ta mobilizacija popolnoma izjalovila — vse namreč beži na »neosvobojeno« ozemlje in se tam prijavlja domobrancem — so tolovaji zagrozili terencem, da bodo tudi nje potegnili v brigade, če ne bodo poskrbeli, da bo mobilizacija stoprocentno uspela. Terenci so se zaradi tega na vso moč potrudili in skušali spraviti komunističnim patruljam v roke čim več moških. Toda nato so tudi sami doživeli grenko razočaranje, kajti ko je v kakem kraju mobilizacija s pomočjo terencev izvedena, mobilizirajo komunisti tudi terence same ne glede na to, kako je mobilizacija uspela. Tako so ponekod mobilizirali že vse moške člane terenskih odborov in vaških zaščit ter druge funkcionarje OF. Posledica je, da se **v zadnjem času tudi terenci, ki nimajo preveč krvavih rok in preveč slabe vesti, sami prijavljajo domobranskim posadkam ter jih prosijo zaščite.**

Na Notranjskem in na Krasu ni nič drugače. Tudi tam se zatekajo na Rakek, v Logatec, v Postojno in v druge domobranske ali stražarske postojanke dan za dnevom begunci, ki so utekli komunistični prisilni mobilizaciji. Storjeno je bilo vse možno, da se nudi beguncem kar največja pomoč, v prvi vrsti pa prenočišče in hrana. Kakor na Dolenjskem je tudi na Notranjskem med temi begunci vedno večje število terencev, ki so tudi raje ušli v varstvo domobrancev, kakor pa bi se odzvali pozivu, da se javijo v komunistična tolovajska krdela.

Terorističen napad na ljubljansko okolico

Ljubljana, 27. decembra.

Blagovest božičnih praznikov »Mir ljudem na zemlji«, ki ji je prisluhnilo na milijone ljudi na svetu, ni ganila angloameriškega vodstva terorističnih letalskih napadov. Že na božični dan sam, na največji praznik vsakega kristjana, so ponesla njihova letala cele tovore bomb nad mirno civilno prebivalstvo. Včeraj, na praznik sv. Štefana, so tudi Ljubljančani prestali popoldne, ki je bilo zvrhano neprijetnih občutkov in polno upravičenega zgražanja nad angloameriškim barbarstvom. Teroristični zračni razbojniki so najprej oplazili Grosuplje in tam povzročili nekaj materialne škode, dočim še ni znano, ali je bilo tudi kaj človeških žrtev. Nato so si izbrali za cilj svojega divjanja mirna naselja na pragu Ljubljane. Že v opoldanskih in še bolj nato v popoldanskih urah so Ljubljančane prestrašile detonacije bomb, ki so jih teroristična letala odmetavala na okoliške vasi Ljubljane.

Sreča je hotela, da ni bilo, vsaj kolikor je doslej znano, nobene človeške žrtve. Precej pa je bilo povzročene materialne škode civilnemu prebivalstvu, saj so ponekod v okoliških vaseh uničene skoraj vse okenske šipe, tu in tam pa so močno poškodovane tudi strehe na hišah, hlevih in drugih poslopjih. K sreči je padla večina bomb na odprto polje, kjer so eksplodirale brez škode.

Mesto samo je občutilo napad predvsem po učinkovanju zračnega pritiska ob eksplozijah. Predvsem poučne so ugotovitve, kako učinkuje zračni pritisk. Po veliki večini so se okenske šipe v Ljubljani ob eksplozijah bomb samo stresle in so pritisk prenesle brez škode. Ob najhujšem sunku je pritisk ponekod pognal saje iz dimnikov, da so še dolgo za tem padale v bližini hiš na tla, kakor ob velikem požaru. Ni pa ostalo povsod samo pri tem. Tako na pr. je prav v središču mesta zračni pritisk strl veliko izložbeno okno neke trgovine, medtem ko ponekod v najbližji okolici ni napravil nobene škode. Vsa okna je zračni pritisk strl tudi v neki vili Pod Rožnikom, dočim so sosedne hiše ostale neprizadete. Podobnih primerov je še več.

Strahote nečloveškega vojevanja angloameriškega letalstva so se tako spet enkrat neposredno približale Ljubljani. Božični napad na ljubljansko okolico je spet opomin ljubljanskemu prebivalstvu, naj se disciplinirano ravna po navodilih protiletalske zaščite. Ne vemo ne ure ne dneva, ko lahko začnejo bombe padati tudi na samo središče mesta. Če ne bomo dovolj disciplinirani, bodo nedvomno zahtevale mnogo več žrtev, kakor bi jih drugače. Nihče naj ne pričakuje obzirnosti, saj so angloameriški letalci pokazali že neštetokrat, da ne poznajo ne obzirov ne prizanesljivosti, temveč da v resnici zaslužijo naziv zračnih razbojnikov.

Boji na Madžarskem

Berlin, 27. dec. Na Madžarskem se je položaj zaostril. Zaradi žilavega odpora nemških čet sovražnik ni mogel združiti svojih napadalnih klinov, ki sta prodrla med Blatnim jezerom in Budimpešto, in prav tako se je izjalovil njegov probojni poskus preko Szekesfehervarja proti dolini pri Moru, močni oddelki pa so vzhodno odtod prodrli dalje proti severu v smeri proti Granu in so se nato z brzimi oddelki obrnil prot. vzhodu v smeri proti Budimpešti. Istočasno so podvzele sovjetske čete brezuspešne razbremenilne napade od vzhoda in jugovzhoda proti predmostju Budimpešte. Na cestah v pogorju Pilis so se še ponoči menjavali napadi s protisunki. Dalje severno so bile sovjetske čete med lokom Dunava in južno slovaško mejo vezane v obrambnih bojih in protinapadih. Vzhodno od Sceczenija, južno od Rimavske Sobote in južno od Košic je mogel sovražnik zaradi nemških protisunkov napadati le z razpršenimi silami. Vsi ti napadi so bili neučinkoviti. Vzhodno od Košic pa je sovražnik ponovno ojačil svoj pritisk. Z dvema divizijama je napadal na obeh straneh ceste Užhorod-Košice in dosegel dva krajevna sedaj pa že zopet odstranjena vdora.

Drugo težišče na vzhodu je bilo kurlandsko bojišče. Zaradi svojih izredno težkih izgub v prejšnjih dneh boljševiki niso mogli v dosedanjem obsegu nadaljevati množičnega navala severno, severnozapadno in severnovzhodno od Mažeikanije. Tu so izvedli brezuspešne sunke v omejenem obsegu in niso mogli preprečiti, da ne bi nemške čete s protisunki zboljšale svojih postojank. Da bi po več brezuspešnih napadih vendar napredovali, so združili boljševiki na tem področju še enkrat osem divizij in tri oklopniške oddelke na področju severno od Vainode ter napadli tukaj po težki topniški pripravi s podporo bojnih letal, toda tudi na novem žarišču niso dosegli nameravanega prodora. Dosegli so samo 4 km širok in 1 km globok vdor, ki pa so ga nemški oklopniki z energičnimi protinapadi zopet zožili.

Severno od Doblena napadajoče sovražnikove oddelke so nemški grenadirji in latvijski prostovoljci prestregli ali vrgli s protinapadi nazaj na izhodiščne postojanke. Pri uspešnih obrambnih bojih prvega božičnega dne v Kurlandiji so uničili Nemci ponovno 61 sovjetskih oklopnikov, med njimi 38 severno od Doblena.

Berlin, 27. dec. Mednarodni poročevalski urad poroča iz severne Madžarske:

Na bojišču med lokom Dunava in slovaško južno mejo ob Hranu so se izjalovili včeraj vsi prebijalni poskusi sovjetskih pehotnih polkov. Krajevno kritičen položaj so obvladale madžarske čete, ki so v bojih iz bližine razbile močni napadalni klin in zopet zožile vdor. Na severnem koncu vdornega področja, ki sega vzhodno od reke Hran do slovaškega področja, so potisnili branilci sovjetske čete pri kraju Batorce zopet nazaj na njihove izhodiščne postojanke. Na obmejni pas med Batorce in mestom Balassagyarmat ob Ipu so pripeljali boljševiki tri brze zbore, da bi ovačili svoje tamkajšnje sile, s katerimi so na široki črti zaman udarili proti severu. Nemške čete so ponovno osvojile več gozdnatih višin. Južno od Rimavske Sobote je vladal še nadalje mir. Odrezani deli sovražnikovih čet so se medtem predali. Pri Turnavi so Nemci še pred svojo glavno črto prisilili boljševiški strelski polk, da se je umaknil. V odsekih južno od Rožnava in južno od Košic so boljševiki ustavili svoje sunke.

Berlin, 27. dec. Mednarodni poročevalski urad javlja z madžarskega bojišča:

Vzhodno od budimpeštanskega predmostja si sovjetske čete še vedno niso upale napasti močnih poljskih utrdb, temveč so le ojačile svoj topniški ogenj, pač pa se je zapadno od madžarskega glavnega mesta boljševiškim oddelkom posrečilo poglobiti prejšnjega dne v smeri proti severu napravljene napade. Čeprav so se jim vrole v bran nemške in madžarske pehotne in oklopniške sile, doslej ni bilo mogoče popolnoma izločiti ogražanja, zlasti ker zbira sovjetsko vodstvo sedaj vse rezerve na vdornem področju, da bi doseglo že mesece ukazano odločitev. Nemcem se je številnimi protinapadi posrečilo razbiti množestveni naval ob železnici Felsoegalla-Budimpešta. Tudi za železnico pri Pilis-Voeresvaru (severnozapadno od Budimpešte) so se razvili težki boji, ki so danes še divjali. Od jugozapada je poskušal nadaljnji boljševiški napadalni klin vdreti v zunanje mestne okraje. Branilci so ga že ob robu mesta prestregli in ga po kratkem boju od hiše do hiše vrgli nazaj. Na zapadnem boku sovjetskega bojnega področja med Felsoegallo in Szekesfehervarjem so nemške in madžarske čete odbile vse z oklopniki podprte sovjetske napade in z osredotočenimi protinapadi uničile večino nekega prodrlega polka. Istočasno so vzdržale zapome črte med Szekesfehervarjem in Blatnim jezerom vedno večji boljševiški pritisk. Na vsem bojišču je bilo poleg tega še več majhnih točk, za katere so se vneli boji, ki so prinesli boljševikom velike izgube. Po dosedanjih poročilih so izgubili včeraj 59 oklopnikov in napadalnih topov. Na Blatnem jezeru se je v ognju nemških topov izjalovil boljševiški poskus prekoračenja. Sedemnajst napadalnih čolnov se je skupno s posadkami potopilo. Južno od polotoka Tikany so potopili branilci s kratkim bobnečim ognjem nadaljnje napadalne čolne.

Nadaljnje osvojitve nemških napadalnih osti na zapadnem bojišču

Ojačen sovražnikov pritisk proti severnemu in južnemu boku nemškega napadalnega klina — Na ostalem zapadnem bojišču le krajevno omejeni boji

Berlin, 27. dec. Na praznik sv. Štefana so bili v okviru velike zimske bitke na zapadu zapadno od Ourthe, pri Stavelotu in v srednjem Luksemburgu hudi boji. Čeprav so Angloameričani ves dan napadali z močnimi letalskimi silami in poskušali zapreti z uničenjem manjših mest in vasi ceste, ki vodijo preko teh krajev, so nemške napadalne osti še nadalje na široki črti napredovale proti zapadu, sovražnik pa je ojačil svoj pritisk proti severnemu in južnemu boku nemškega napadalnega klina. Pri Stavelotu so bile znova ogorčene borbe, ne da bi se položaj izpremenil. Ob južnem krilu vdornega področja napadajoče ameriške divizije so ponekod nekoliko napredovale. Kot žarišče se je zoblikovalo ozemlje severno od Arlona, kjer je skušalo 120 ameriških oklopnikov razbremeniti svoje, na ozkem področju pri Bastognu obkoljene pehotne in oklopniške sile, njihovo majhno napredovanje pa za to ni zadostovalo. Tudi ostali proti nemškemu južnemu krilu usmerjeni napadi so se izjalovili. Posamezne prodrle oklopnike Nemci še iščejo.

Boji v ostalih odsekih zapadnega bojišča so bili krajevno omejeni. Na področju južnozapadno od Dürna poskušajo odstraniti Američani preostala nemška predmostja. Pri Windenu se jim je posrečilo, da so vrgli nemške zaščitnice nazaj preko reke, močnejši napadi proti gornjemu Maubachu in vzhodno od Vossenacka pa niso imeli uspehov. Na saarlouiškem predmostju si prizadeva v zadnjih dneh močno zbita 95. pehotna divizija, da bi se ubranila pred nevarnimi močnimi sunki nemških ljudskih grenadirjev. S krajevnimi ukrepi hoče preprečiti nadaljnje zoženje predmostij, vendar mora izpraznjevati vedno več ozemlja. Severnovzhodno od Sarreguemines se nasprotnik ob Bliesi močneje upira. SS oklopniški grenadirji so kljub temu vdrli v Bliesbrücken in so ga obdržali kljub vsem sovražnikovim protisunkom. Ljudski grenadirji so zavzeli višine severno od Eppingena in Urbacha in potisnili sovražnika dalje proti alzaški meji. Da bi zadržal močno pritiskajoče nemške čete, je podvzel sovražnik ob južnem robu Ienskega gozda v bližini Lautenburga več protisunkov, ki pa so bili vsi zaman. Nemške čete so uničile na dan sv. Štefana na zapadnem bojišču 160 oklopnikov in oklopnih izvidniških voz.

Japonska je trdno odločena, da obrani Filipine

Japonski mornariški minister o dosedanjem poteku bojev

Tokio, 27. dec. Silovitost trenutnih bojev kaže, da je Japonska trdno odločena še nadalje držati Filipine, je izjavil v sredo pred obema zbornicama japonski mornariški minister admiral Jonaj.

Pokreti sovražnikove mornarice pod poveljstvom admirala Nimitza na srednjem Pacifiku, je dejal Jonaj, ter zbiranja sovražnikovih čet generala Mac Arthurja v času od junija do septembra so bile prve poteze, ki so pripravljale invazijo na Filipine. Istočasno z letalskimi napadi na otočju v pričetku septembra se je pričel nasprotnik izkrcavati na Pililiuju, Amgaurju in Morotaju. Pričel je tudi udarec proti japonskim dovoznim cestam na južno področje, ki se je končal v bitki pri Formozi z uničenjem sovražnikovim porazom. Po izgubi 11 nosilk letal, 2 bojnih ladij in 3 križark so ga Japonci odbili.

Tudi med izkrcevalnimi operacijami na otoku Leyte, ki so sledile takoj nato, so utrpele Mac Arthurjeve čete velike krvne izgube. Kljub temu je vrgel nasprotnik na to bojišče nadaljnje čete, dočim je osredotočil večino svoje mornarice ob vzhodni obali Filipinskega otočja. Tu se je pojavilo japonsko visokomorsko brodovje skupno z letalstvom in podmornicami. V času od 24. do 26. oktobra je potopilo 8 nosilk letal in 4 križarke, pa tudi japonske izgube niso bile lahke, je dejal Jonaj. Uspeh pomorskih bitk pri Formozi in ob Filipinih je po besedah admirala Jonaja v tem, da so Japonci takrat uničili nad polovico sovražnikovih nosilk letal, ki predstavljajo hrbtenico sovražnikove ofenzive. Kako ameriški narod že čuti te težke izgube je razvidno iz uredb, ki določajo da je treba nameravano preusmeritev v mirnodobno proizvodnjo odgoditi, in pa iz številnih glasov, ki govore še o dolgi vojni z Japonsko.

Vojaški položaj na Filipinih označujejo ogorčene borbe za letalsko premoč in sistematično uničevanje sovražnikove oskrbe. Temu so dale zlasti edinice zbora »Kamikaze« poseben izraz. Z napadi na japonsko zaledje poskuša zadeti sovražnik v zadnjem času v povečani meri letalske tovarne v japonski domovini. To znova potrjuje, da igra v moderni vojni letalo odločilno vlogo in da mora japonski narod storiti vse, da bi čim bolj dvignil letalsko proizvodnjo. Kljub bistvenemu zvišanju proizvodnje letal in čeprav so imeli Japonci ob pričetku invazije na Leyteju letalsko premoč trdno v rokah, so bili vendar v zadnjih časih ponovno na tem, da jo izgube. Nadalje moramo z obžalovanjem ugotoviti, je dejal mornariški minister, da se je sovražniku posrečilo vdreti na Sulujsko morje in se izkrcati na Mindoru.

Pomen Filipinov za Japonsko je nedvomen, je podčrtal Jonaj ob koncu. Dejal je, da zato manjši uspehi ali porazi na drugih bojiščih nikakor ne smejo vplivati na načrte Japoncev, ki bodo na tem bojišču vrgli v boj vse sile in izvojevali odločilno bitko. Častniki in moštvo mornarice so pripravljeni, da po zgledu bojevitosti zbora Kamikaze prav tako kakor vsi ostali Japonci osredotočijo svojo celotno moč na to uničevalno bitko.

Ameriške ladijske izgube pri Filipinih

Tokio, 27. dec. Tukajšnji vojaški krogi izjavljajo v zvezi s sovražnikovimi izgubami po izkrcanju na otoku Leyti pred približno 50 dnevi, da je bilo v tem času potopljenih ali poškodovanih skupno 176 sovražnikovih prevoznih ladij. Izmed teh je izgubil sovražnik v času med 20. oktobrom in 12. decembrom 110 v vodovju Leyte in 26 nadaljnjih na morju Sulu. S tem je bilo izgubljene za 1.1 milijona brt ladijske tonaže, kar znaša skoro polovico sovražnikovih ladij, ki jih ima nasprotnik na razpolago na Pacifiku. Posebno podčrtavajo, da so 70% teh ladij potopili ali poškodovali posebni napadalni zbori vojske in mornarice.

Uspešen japonski letalski napad na Mindoro

Tokio, 27. dec. Kakor javljajo z nekega oporišča na Filipinih, so močne edinice japonskega letalstva v noči na 23. december napadle novo zgrajeno letališče sovražnikovih izkrcevalnih čet pri San Joseju na Mindoru in zažgale na letališču 10 sovražnikovih letal ter 2 skladišči gradiva. S tega poleta so se vrnila vsa japonska letala.

Ameriški letalski napad na Tokio

Tokio, 27. dec. Po vesti japonskega glavnega stana je približno 50 sovražnikovih velebombnikov v sredo napadlo Tokio. Japonska obramba je uničila 14 letal, 27 jih je poškodovala. Dve letali so uničili Japonci s taktiko samožrtvovanja. Japonske izgube obsegajo štiri letala.

Letalski napad na Nanking

Tokio, 27. dec. Agencija Domei javlja, da je napadlo v ponedeljek popoldne 10 sovražnikovih bombnikov področje Nankinga. Japonski lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 5 letal.

Ratifikacija De Gaullove pogodbe z boljševiki

Stockholm, 27. dec. Kakor javlja agencija Tass, je predsedništvo vrhovnega sveta Sovjetske zveze 25. decembra ratificiralo dogovor med Sovjetsko zvezo in degolistično Francijo, ki je bil podpisan 10. decembra v Moskvi.

Stockholm, 27. dec. Diplomatski zastopnik De Gaullove vlade Coupe je prispel v Lublin, zastopnik lublinskega odbora Štefan Jendrychowski pa v Париz. S tem je De Gaulle uradno priznal lublinski odbor.

Gospodarstvo

= **Vlaganje davčnih prijav za rentnino.** V času od 2. do 31. januarja 1945 so dolžne vložiti prijavo za rentnino vse osebe, ki so imele v letu 1944 dohodke od premoženjskih predmetov in imovinskih pravic pod pogojem, da niso ti dohodki zavezani že kakšni drugi davčni vrsti. Pod rentni davek spadajo: obresti od dolgov kakršne koli vrste, rente, najemnine in zakupnine za razne inventare, za stavbišča in za zemljišča, če dohodek od leteh presega katastrski čisti dohodek. Predmet obdavčenja so v letu 1944 dejansko doseženi dohodki. Davčne prijave so dolžne vložiti osebe, ki so imele dohodke, če se pa te osebe nahajajo v inozemstvu, mora vložiti prijavo in plačati davek dolžnik. Če prijava ne bo vložena do 31. januarja 1945, se bo odmerila 3% kazen odn. 10% kazen, če se prijava ne bi vložila niti na pismeni poziv. Utaja obresti, rent najemnine in zakupnine, se kaznuje po čl. 142 zak. o neposr. davkih.

= **Poziv davčne uprave za vlaganje prijav za odmero prispevka za obrambni fond.** 1) Zaradi pravilne odmere prispevka za obrambni fond morajo predložiti davčni upravi v smislu uredbe k § 19 finančnega zakona za leto 1939/40 (Služb. list št. 181/34 iz leta 1939) **nekolkovane prijave vsi moški davčni zavezanci, stari preko 30 let, ki imajo davčni predpis za zgradarino, zemljarino, pridobnino in rentnino, in to samci, oženjeni in vdovci brez otrok.** Onim davčnim zavezancem, katerim so otroci pomrli in so sedaj brez otrok, prijav ni treba vlagati. — 2) Nadalje naj vložе nekolkovane prijave tudi oni davčni zavezanci, ki so solastniki kake hiše ali obrata ozir. podjetja, torej vsi solastniki hiš, vsi komanditisti in javni družabniki. Vsa imena solastnikov hiše ozir. vse komanditne ali javne družbenike ene tvrdke je treba navesti na eni prijavi, na kateri se morajo točno izpolniti vsi stolpci. Kdor ne vloži prijave ozir. vloži nepopolno, ne bo mogel pozneje osporavati odmere. — 3) V lastnem interesu naj vložе s 6 lir **kolkovane** prijave oni davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21 let starosti. Tem se namreč stopnja prispevka za obrambni fond zniža, toda le na podlagi pravilno vložene prijave. V prijavi je navesti imena in rojstne podatke otrok ter mora resničnost podatkov na prijavi potrditi mestna občina. — **Prijave se morajo vložiti v času od 1. do 31. januarja 1945.** Po tem terminu vložene prijave se pri odmeri prispevka za obrambni fond za leto 1945 ne bodo upoštevale. Tiskovine za prijave se dobe pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5, soba št. 4, I. nadstropje.

Poziv

Vsi možje letnikov 1914—1926, ki so dodeljeni v Slovensko domobranstvo, pa jim je bil nastop službe odložen do 1. I. 1945., se morajo brezpogojno javiti radi nastopa službe v sprejemnem oddelku Slov. domobranstva Puccinijeva (Knafljeva) ulica 2, dne 2. januarja 1945 ob 8. uri.

S seboj naj prineso: dve sliki, jedilni pribor, pribor za čiščenje, toplo obleko, po možnosti odejo, poročeni tudi rodbinsko polo.

SLOVENSKO DOMOBRANSTVO

Opozorilo lastnikom vozil

Vsi lastniki avtomobilov in vprežnih vozil se opozarjajo, da se smejo kretati med protiletalskim alarmom samo ona vozila, ki so opremljena s tozadevnim znakom, in sicer:

1) Avtomobili morajo imeti na prednjem vetrobranu nalepljen znak v velikosti 18×24 cm. Na znaku mora biti narisana na belem polju črna letalska bomba.

2) Vozovi s konjsko vprego in ostala vozila se morajo opremiti na obeh straneh vozila z označbami iz lesa ali lepenke v velikosti 18×24 cm, na katerih je naslikana na belem polju črna letalska bomba.

Predmetni znaki, ki morajo biti opremljeni s službenim žigom »Višjega SS in policijskega vodje« se morajo predložiti v odobritev protiletalskemu častniku višjega SS in policijskega vodje, ki ima svoj urad v Mestnem domu na Krekovem trgu.

Znak bo izdal oddelek za protiletalsko zaščito uprave policije v Ljubljani, kjer bodo strankam na razpolago proti povračilu nabavnih stroškov.

Obvestila »Prevoda«

Posebno opozorilo

vsem trgovcem, zadrugam, pekom, gostinskim obratom in mlekarnam

Opozarjamo vse zgoraj navedene obrate, da oddajo prijavo vsega racioniranega blaga, ki ga imajo na zalogi 31. decembra opoldne. Izpolnjene obrazce je poslati na Prevod, Gosposka ul. 12/I. soba št. 11, med uradnimi urami in sicer do 3. januarja.

Vsi zgoraj navedeni obrati se ponovno opozarjajo, da se točno drže predpisanega roka, ker jim bo v nasprotnem slučaju ustavljena dobava racioniranega blaga.

Bolniška živilska nakazila

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevalih upravičeni dobivati posebne dodatke racioniranih živil, bo bolniški odsek mestnega preskrbovalnega urada delil bolniška nakazila za mesec januar vsako dopoldne od 8. do 11.45 ure v pritličju Turjaške palače v Križankah, Gosposka ul. 15, po naslednjem razporedu:

Od 2. do 9. januarja bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso, tako da pridejo na vrsto v torek 2. januarja bolniki z začetnicami A do E, v sredo 3. januarja z začetnicami F do J, v četrtek 4. januarja z začetnicami K in L, v petek 5. januarja z začetnicami M do P, v ponedeljek 8. januarja z začetnicami R do Š in v torek 9. januarja bolniki z začetnicami T do Ž.

Od 10. do 18. januarja drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v sredo 10. januarja bolniki z začetnicami A do Č, v četrtek 11. januarja z začetnicami D do G, v petek 12. januarja z začetnicami H do J, v soboto 13. januarja z začetnicami K in L, v ponedeljek 15. januarja z začetnicami M do O, v torek 16. januarja z začetnicami P in R, v sredo 17. januarja z začetnicami S do T in v četrtek 18. januarja bolniki z začetnicami U do Ž.

Od 19. do 27. januarja bo bolniški odsek delil nakazila za sladkor za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spričeval, tako da pridejo na vrsto v petek 19. januarja bolniki z začetnicami A do E, v sredo 3. januarja z začetnicami D do H, v ponedeljek 22. januarja z začetnicami I do K, v torek 23. januarja z začetnicami L do N, v sredo 24. januarja z začetnicami O in P, v četrtek 25. januarja z začetnicama R in S, v petek 26 januarja z začetnicami Š do U in v soboto 27. januarja bolniki z začetnicami V do Ž.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne dodatke za strežniško osebje, naj pošljejo po nakazila od 2. do 10. januarja.

Bolniki, ki dobivajo bolniške dodatke, naj prineso s seboj živilske nakaznice za mesec januar. Bolniških nakazil brez predložitve živilskih nakaznic urad ne bo izdajal.

Zdravniška spričevala za pridobitev bolniškega nakazila je treba predložiti mestnemu fizikatu od 2. do 20. v mesecu.

Upravičenci, ki prejmejo po predloženem zdravniškem spričevalu prvič bolniško nakazilo, naj se z njim zglase pri Prevodu v sobi št. 12 v II. nadstropju na Novem trgu št. 4 zaradi potrditve trgovca.

Bolniški odsek opozarja, da bo bolniška nakazila delil strogo po tem razporedu. Če upravičenci ne bi prišli na vrsto zaradi nepričakovanega prekinjenega uradovanja, naj pridejo v urad naslednji dan od 8. do 12. ure.

Znova opozarjamo vse one upravičence, ki imajo na bolniškem nakazilu označeno diagnozo s številko 8 in 9, naj prineso v urad živilsko nakaznico za januar z neodrezanimi odrezki za 100 gr maščob, a vsi oni upravičenci, ki imajo diagnozo označeno s štev. 13, pa živilsko nakaznico z odrezki za sladkor in z odrezki za 1000 do 3000 gr kruha.

Zaplemba imovine upornikov

Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani od 23. decembra l. 1944 objavlja določbo o zaplembi imovine upornikov Kveder Fani, gospodinje, nazadnje stanujoče v Ljubljani, Reber št. 5; Satlerja Vladimirja, akad., nazadnje stanujočega v Ljubljani, Sv. Petra c. št. 68; Pečjak Alenke, dijakinje, nazadnje stanujoče v Ljubljani, Stančeva ul. št. 37; Moravca Dušana, visokošolca, nazadnje stanujočega v Ljubljani, Parmova ul. št. 22; Nemca Franca, šoferja, nazadnje stanujočega v Ljubljani, Medvedova ul. št. 7 in Kabaja Milana, dijaka, nazadnje stanujočega v Ljubljani, Lavričeva ul. št. 15.

Vladarji in diplomati

na ljubljanskem kongresu Sv. alianse l. 1821

Ljubljanskega kongresa Svete alianse l. 1821. so se osebno udeležili štirje vladarji. Prišel je avstrijski cesar Franc I., ruski car Aleksander, modenski vojvoda Franc Četrti in neapeljski kralj Ferdinand. Na odhod v Ljubljano je bil pripravljen tudi pruski kralj Friderik Viljem III. Ko pa mu je njegov kancelar sporočil, da njegova prisotnost v Ljubljani ni nujno potrebna, je ostal v Berlinu.

Najzanimivejša figura med navzočimi vladarji je bil nedvomno ruski car Aleksander I. Pavlovič, ki je bil star 44 let. Njegovi sodobniki ga opisujejo kot versko tolerantnega in pripovedujejo, da se je v Ljubljani

udeleževal katoliške službe božje.

Bil je zelo čustven, nestalen in dostopen za tuje vplive. Avstrijski cesar Franc I. je bil star 54 let. Odločno je povsod zastopal absolutistične nazore, pri čemer je našel najmočnejšo zaslombo v svojem kancelarju Metternichu. Med bivanjem v Ljubljani se je cesar Franc I. pogosto zanimal za krajevne zadeve. Obiskoval je razne zavode in sprejemal odposlanstva. Skupno z njim sta bivala v Ljubljani cesarica Karolina in prestolonaslednik Ferdinand.

Tretji kralj je bil Ferdinand I. Burbonski, kralj Obeh Sicilij. Z njim je imel kongres največ opravka, saj je bil v prvi vrsti sklican za to, da mu utrdi njegov

majajoči se prestol.

Star je bil že 70 let in je vladal v Neaplju že od l. 1759. L. 1806. ga je Napoleon odstavil in posadil na neapeljski prestol svojega svaka Murata. Dunajski kongres je Ferdinandu vrnil neapeljski prestol, ki ga je skušal vladati absolutistično. Preprečili pa so to, kar smo že v zadnjem članku povedali, »karbonarji«, ki so z udarom izsilili ustavo. O njem pripovedujejo, da je v Ljubljani živel na avstrijske stroške in da so mu pred odhodom izplačali iz deželne blagajne 40.000 goldinarjev »posojila«. Kongresni tajnik baron Gentz ga je karakteriziral kot človeka, ki je enako reven

v žepu kakor v glavi in duši.

Četrti vladar je bil 41 letni modenski vojvoda Franc IV., starejši sin nadvojvode Ferdinanda, sina cesarja Franca I. in Marije Terezije. Bil je fanatičen pristaš absolutizma in je krvoločno pobijal liberalizem.

Med opolnomočenimi diplomati sta bili najzanimivejši osebnosti vsega kongresa avstrijski knez Metternich in grof Kapodistrias, ki je zastopal Rusijo. Metternich je bil nedvomno osrednja oseba kongresa, ki je znal spretno izrabljati razne okolnosti in osebne slabosti drugih, da je dosegel svoje cilje. Vsa njegova politika je bila osredotočena za dosego avstrijskih in lastnih stvarnih političnih ciljev. Bil je

mojster v besednem boju

in se je pogumno spopadel z vsakim nasprotnikom. Sovražil je revolucijo, ker je zrušila absolutizem, v katerem je videl moč Avstrije. Na kongresu v Ljubljani je skrbel predvsem za to, da pridobi za svoje zamisli ruskega carja, katerega se je bal. Vedel je, da zavisi od zadržanja carja ves uspeh njegove politike.

V tem boju je bil njegov najnevarnejši nasprotnik ruski državni tajnik Kapodistrias. Ta je vedno zagovarjal odkrito svoje mnenje in je bil zelo zgovoren. Metternichu Kapodistrias ni ugajal, ker mu je stalno ugovarjal tako

v načelnih vprašanjih kakor v podrobnostih.

Bal se je Kapodistriasa, da ne bi s svojim vplivom pridobil carja zopet za liberalna načela, katerim je bil nekoč zelo naklonjen. Za vsako carjevo spremembo mnenja je Metternich čutil Kapodistriasa. Tako se je vsa borba na kongresu vodila med Metternichom in Kapodistriasom in končala z zmago prvega. Metternich je imel v boju proti Kapodistriasu olajšano stališče, ker ga je podpiral drugi ruski opolnomočenec, zunanji minister grof Nesselrode. Tudi ta se je zelo bal revolucije in je bil zato naklonjen Metternichovemu predlogu oborožene intervencije proti neapeljskim nepokornežem.

Diplomatske delegacije posameznih držav so bile za današnje pojme dokaj nenavadno sestavljene. Značilno je na primer, da so Rusijo v Ljubljani zastopali diplomati, ki so bili po rodu

Grk oziroma Nemec ter Italijan.

Podobni primeri so bili tudi v drugih delegacijah. Avstrijski dvor je zastopal knez Klement Vaclav Nep. Lotar Metternich-Winneburg iz stare koblenške diplomatske družine. V svoji diplomatski karieri je obšel vse evropske prestolnice, dokler ni l. 1809. postal avstrijski kancelar in zunanji minister. Drugi avstrijski opolnomočenec je bil 63 letni baron Karel Vincent iz stare lotarinške rodbine. L. 1814. je bil guverner Belgije in Nizozemske, za časa ljubljanskega kongresa pa je bil avstrijski veleposlanik v Parizu.

Ruski dvor so zastopali trije diplomati. Glavni med njimi je bil grof Ivan Anton Kapodistrias, prvi minister in državni tajnik. Po rodu je bil Grk s Krfa, kamor so se njegovi

predniki preselili iz Kopra.

Ko se je preselil v Rusijo, je stopil v carsko diplomatsko službo. L. 1816. je postal prvi minister in državni tajnik ter je skupno z Nesselrodejem vodil zunanjo politiko. Drugi opolnomočenec je bil pravkar imenovani 50 letni grof Karel Robert Nesselrode, potomec stare porenske plemiške družine. Nesselrode in Kapodistrias se v vodstvu zunanje politike nista strinjala in sta delala vsak po svoje. Tretji ruski delegat je bil grof Karel Andrej Pozzo di Borgo, rojen 1764 na Korziki. Svojo

politično kariero je začel v Franciji,

nato pa je prestopil v službo carja Aleksandra in postal veleposlanik v Parizu.

Pruski dvor so na ljubljanskem kongresu zastopali knez Karel Avgust Hardenberg, star 70 let in najstarejši vseh na kongresu navzočih diplomatov. Po rodu je bil iz Hannovra. L. 1810 je postal pruski državni kancelar in je bil v diplomatskem pogledu zelo okreten. Drugi opolnomočenec je bil grof Kristijan Bernsdorff, po rodu Danec, ki je še na dunajskem kongresu zastopal svojo domovino Dansko. Nato ga je pa

prevzel v službo pruski kralj.

Tretji opolnomočenec je bil generalni poročnik baron Friderik Krusemark, ki je bil nekaj časa pruski poslanik v Parizu.

Francijo so v Ljubljani zastopali grof Pierre de Blacas, odličen diplomat, ki se je zavzemal za olajšanje absolutizma v kraljevini obeh Sicilij. Drugi francoski opolnomočenec je bil grof Pierre Louis de La-Ferronnays iz St. Maloja, francoski veleposlanik na ruskem dvoru. Tretji francoski opolnomočenec je bil marki Louis Charles Victor Riquet de Caraman. Bil je francoski veleposlanik v Berlinu ter oster nasprotnik liberalizma.

Varčujte z elektriko!

Človek in zemlja

Publicist Manfred Jasser je objavil v »Neues Wiener Tagblattu« naslednji članek:

Japonska doživi približno 1450 manjših in večjih potresov na leto, povprečno torej 4 potrese dnevno. Čeprav so ti potresi večinoma nenevarni, jih med njimi vendarle ostane nekaj, ki ogroža o življenje prebivalstva. Živeti v stanju ogroženosti pa ni več zasebna zadeva vsakega posameznika. Na mnogih otokih Južnega morja nad katerim se boči večno sinje nebo ter poganja bohotna vegetacija, živijo ljudje, ki ne bi mogli eksistirati na Japonskem. Ti ljudje bi se izselili ali pa bi se jih polotila melanholija. Japonec pa ne pozna ne tega ne onega. On ostane na svojem mestu, ker se je priučil nevarnosti ter računa z njo. Nevarnost spada k življenjskim pogojem slehernega Japonca. Zato je Japonec močnejši od zemlje.

Prostor sploh ni usoda za človeka. Seveda ima tudi prostor svoje zakone. Struge rek, grebeni planin, močvirja in jezera gotovo soodločajo pri nastanku držav. Kdo bi hotel tajiti, da imajo Pireneji gotovo svoj pomen za politično razmerje med Španijo in Francijo! Toda živijo narodi, ki jim poteka življenje v geopolitično ugodnih razmerah v popolni politični brezbrižnosti, drugi pa živijo zopet v vnanje najneugodnejšem geopolitičnem položaju, razvijejo pa kljub temu velikansko aktivnost. Zdi se, da je človek fizično in duhovno naravnost določen za to, da premaga močnejše sile. V sivi davnini je imel opraviti z elementi pa tudi z živalmi, ki so ga presegale po telesni sili, hitrosti in vztrajnosti. Kljub temu ga te sile niso uničile in pokončale. Človek je vse premagal. Nekatere je ugonobil, druge pa si spokoril. Tako je ostal zmagovalec nad naravo, ki ga je obdarila z najmočnejšim orožjem, z inteligenco. To, kar je mogoče njegove prednike navdajalo s strahom, ne napolnjuje današnjega človeka z nobenim trepetom več. V dobi, ki se lahko meri s svetovnimi dobami ter je v primeri z njimi naravnost malenkostno majhna, je človek zavladal zemlji, morju in kopnini.

Sedaj gre za to, da premaga še vprašanje prostora in njegove zakone ter jih obrne v svoj prid, kljub temu da so dolgo veljali za nepremagljive. Francija je bila na pr. nedavno naravna trdnjava. Danes ni več to. Anglija je bila otok. Danes ni več otok, kakor to vsi vidimo in bomo v kratkem še jasneje spoznali. Nemčija je vedno trpela zaradi neugodne lege svojih rek in zaradi planinskih tvorb na svojem ozemlju, ki nikakor ne ščitijo njenih meja, temveč naravnost posegajo in delijo po sredi njene dežele. Tehnika je vse to premagala. Reke se dajo zvezati s prekopi, Nemško sredogorje, ki je imelo na razvoj posameznih rodov velik in neprijeten vpliv, pa je v dobi železnice, avtomobila in letala izgubilo vse svoje omejevalne vplive. Nezavarovani položaj Nemčije v osrčju Evrope pomeni po eni strani njeno nevarnost, po drugi strani pa naravnost vrelec njene moči.

Skušamo si pojasniti položaj, ki bo nastal po sedanji vojni glede na zakone prostora. Sedanja vojna, ki često menjava prizorišča in bojišča na preko tisoč kilometrih daljave, bi pač utegnila marsikateremu človeku skaliti pogled. L. 1919 se je že zdelo, da je doprinešen dokaz za to, da vojne ne iztrebijo ljudstev, marveč jih vodijo k prvotnemu, naravnemu in smotrnemu. Versajska mirovna pogodba je ustvarila tako zvano vmesno Evropo, ki je imela po eni strani namen, vzeti Nemčijo v klešče. En del teh klešč je tvorila Francija, drugi del pa Sovjetska zveza. Med tema dvema državama je bilo kakšnih 15 malih in srednjevelikih evropskih državic. Ne ena, ne druga stran klešč ni dosegla svojega namena. Nemčija je klešče strla. Sovjetska unija pa je prišla s pomočjo Versaillesa v srečen položaj, da ni na zapadu mejila na nobenega nevarnega soseda. Na ta način je lahko nemoteno razvila svoje sile, s katerimi se je nekega dne vrgla na Evropo. Takšno stvar je hotela l. 1919 Anglija še z vsemi sredstvi preprečiti toda ne zaradi sentimentalnega prijateljstva do Evrope, temveč zaradi nevarnosti, ki je njej sami pretila zaradi takšnega položaja.

V vseh delih sveta, posebno pa v Ameriki, se danes z veliko odkritostjo ocenjuje 20. stoletje kot stoletje, v katerem gre k zatonu evropsko poslanstvo na svetu. Da je temu tako gre vsa hvala Angliji. Brez angleške kratkovidnosti ter instinkta za pravo stvar bi bili namreč obe evropski državljanski vojni v tem stoletju nemogoči. Stvar pa še ni zaključena. Če je bil duh tisti činitelj, ki je napravil človeka za vladarja nad vsemi biti na zemlji, bo prav tisti duh zopet odločil, da mora biti neko ljudstvo na svetu, kateremu pritiče vodstvo. Če ne bi bilo tega zakona na zemlji, bi že davno zavladala surova sila in bi vsi ljudje izginili. Le sili duha, ki se ne poraja iz nadmoči števila in materiala, gre hvala, da je Evropa postala vodilni kontinent na svetu. In samo sila duha lahko postavi na njeno mesto neko novo silo, ki jo presega na področju človeka. Vsi tisti, ki govorijo o koncu Evrope, pozabljajo, da je usoda pridržala nemškemu narodu še velik delež. Ta delež se bo ob svojem času gotovo pojavil in bo tudi izrabljen. Kadar bo napočil tisti dan, se bo začela nova doba svetovne zgodovine.

Božičnice

po socialnih zavodih mestne občine ljubljanske

Kakor druga leta je priredila mestna občina ljubljanska tudi letos po svojih socialnih zavodih božičnice, ki so bile ponekod združene s skromnim obdarovanjem preskrbovancev. Tako je bila za sveti večer pripravljena lepa božičnica za otroke v *prehodnem otroškem domu v novi stavbi za Marijaniščem*. Prireditev je počastil s svojo navzočnostjo za upravljanje županskih poslov pooblaščeni generalni tajnik g. Franc *Jančigaj*, ki je nagovoril zbrane otroke, jim poželel prijetne praznike in s svojim voščilom dostavil najlepše želje za bodočnost, v kateri se bodo vsi otroci najlepše zahvalili za vso skrb, ki jim jo sedaj izkazujejo, s tem, da bodo dostojni in pošteni člani človeške družbe. Mala dvoranica je bila polna otrok, ki so napeto opazovali svoje tovariše, ki so peli in igrali ter rajali angelske plese. Ob koncu so bili vsi otroci obdarovani z zavitki božičnega priboljška, nekaterim od njih pa je Božiček prinesel tudi trdne zimske čevlje. Za darove se je mali dečko korajžno zahvalil gospodu tajniku. Proti večeru je bila božičnica v *mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici*. Vsi oskrbovanci, katerih število se giblje okoli 240, so bili zbrani v veliki obednici, sredi katere je stalo veliko lepo okrašeno božično drevo. G. generalnega tajnika, ki se je udeležil tudi te božičnice, je pozdravil upravitelj zavetišča g. dr. Kotnik, nakar mu je odgovoril g. generalni tajnik in želel vsem navzočim srečen Božič. Oskrbovancem je bila razdeljena skromna južina, onim pa, kateri niso mogli v obednico, ker so preslabotni, da bi zapustili posteljo, je v spremstvu mestnega fizika dr. Rusa ponesel božična voščila gospod tajnik sam po vseh sobah. Povsod so bila lepo urejena božična drevesca in postavljene jaslice, ki so jih po večini narisali, izdelali in poslikali oskrbovanci sami. Vsi so se za voščila in za vso skrb lepo zahvaljevali. G. generalni tajnik Jančigaj je vsem obljubil, da je že zagotovil nadaljnjo dobavo premoga, ki bo razdeljena še v teku tekočega tedna in da bodo tako oskrbovanci prijetno na gorkem pričakali novo leto in prestali mrzle zimske dneve. G. generalni tajnik je nato obiskal oskrbovance v *cukrarni*, istočasno pa je bila božičnica v *mestnem zavetišču za dojenčke* in majhne otroke v mestni stanovanjski koloniji za Bežigradom, katere se je udeležil višji svetnik dr. Anton *Kodre;* načelnik mestnega socialnopolitičnega oddelka svetnik g. *Vider* pa se je udeležil božičnice v deškem zavetišču Antona Jerine, ki je sedaj v konviktu Notre Dame v Marmontovi ulici.

Zakloniščna prtljaga za dojenčka

Zakloniščno prtljago za dojenčka in za majhnega otroka moramo imeti vedno pripravljeno in jo moramo ponovno pregledovati. Kot zelo trpežna prtljaga se je posebno dobro izkazal nahrbtnik, v katerega lahko spravimo razen stvari za otroka tudi predmete, ki jih sami potrebujemo. Razen tega se nahrbtnik z lahkoto prenaša. Zakloniščna prtljaga za dojenčka naj vsebuje naslednje predmete: perilo za enkratno preobleko, hrano, posušeno mleko, prepečenec, čaj in nekaj sladkorja ali sladkih snovi, steklenico za dojenčka z zamaškom in cucljem. V nahrbtniku naj bo tudi rjuha ali kos blaga, ki je kasneje namočeno v vodi, primerno kot zaščitno sredstvo pred dimom ali plinsko nevarnostjo. Zelo važna je tudi igrača, ki naj otroka pomiri. V nahrbtnik spravimo volneno odejo ali močno mizno pogrinjalo, s katerim lahko ob dani potrebi v zaklonišču pripravimo otroku ležišče ali pa otroka na poti v zaklonišče vanjo zavijemo ali jo namočeno v vodi uporabimo kot zaščitno sredstvo proti dimu, plamenom ali plinu. Zaradi pomanjkanja prostora je prepovedano jemati v zaklonišča otroške vozičke. S seboj moramo imeti tudi nekaj razsvetljave: svečo in vžigalice ali žepno svetilko. Na vsak način tudi obveze in varnostne zaponke.

Iz Novega mesta

Novi alarmni znaki. Stari alarmni znaki s sireno so že znani in so še v veljavi. Lahko pa se zgodi, da ob prihodu sovražnih letal ne bo električnega toka. V takem primeru se bo namesto sirene oglasil plat zvona kapiteljske in frančiškanske cerkve. Konec nevarnosti bodo oznanili z zvonjenjem treh zvonov. Nekateri meščani se še ne morejo ali pa nočejo znajti ter ob času alarma silijo na cesto da napasejo svojo radovednost. Nekaj takih trdovratnežev, ki ogrožajo sebe in druge, je doletela že zaslužena kazen. Opetovano je bilo že razglašeno, da se imajo vsi prebivalci ob alarmu umakniti v hišna ali javna zaklonišča.

Narasle vode. Zaradi močnega deževja so narasli vsi potoki in tudi Krka je prestopila bregove. Blatna voda, ki nosi s seboj deske, hlode in razna drva, ki jih podjetni ljudje lovijo ter spravljajo domov za kurjavo, je preplavila Loko in del vrtov pod Bregom. Izgleda, da bo kar uganil dotični očanec, ki je prerokoval za Vse svete, ko je Krka tudi narasla, da bo podobno tudi za božič. Stari pregovori in opazovanja se vedno znova pokažejo kot pravilna.

KINO MATICA Telefon 22-41
Pikantna zakonska komedija:
KONCERT
Harry Liedtke, Käthe Haack, Gustav Fröhlich
Predstave ob 16. in 18. uri

KINO SLOGA Telefon 27-30
Krasen film iz dijaških let, njih zabave in skušnjave
MLADA SRCA
Harald Holberg, Ingrid Lutz, Liska Malbran
Predstave ob 16. in 18. uri
Vstopnice za predstavo ob 18. uri dne sv. Štefana, ki je vsled alarma odpadla, veljajo za redno predstavo danes, v četrtek ob 18. uri.

KINO UNION Telefon 22-21
Moderna zakonska anekdota
TEBI NA LJUBO
Winnie Markus in Hans Holt
Predstave ob 16. in 18. uri

KINO MOSTE
Vsled alarma prekinjena predstava, ki bi se morala vršiti v torek ob 4. uri popoldne, se bo vršila v četrtek ob 6. uri. — V četrtek in petek film
NORA
Na delavnik ob 18., na nedeljo ob 14., 16. in 18. uri.

Zemljepisni in zgodovinski obzornik

v zvezi z imeni, ki jih čitamo v vojnih poročilih

Blatno jezero (madžarsko Balaton) je največje madžarsko in srednjeevropsko jezero, ki leži 105 m nad morsko višino. Dolgo je 76 km, 4—13 km široko in 3 do 4 m globoko. Polotok Tibany ga deli v dva dela. Površinsko meri 596 kv. km. Ob severni obali je Bakonski gozd, kjer je mnogo vinogradov. Blatno jezero ima le malo dotokov (Zala, Tapolcza). Odteka po regulirani reki Sio. Jezero je malenkostno slanega okusa, njegova voda je modro-zelena. Ob Blatnem jezeru so znana kopališča in letovišča. Ob severni obali slovijo Balatonfüred in Keszthely, ob južni obali pa Siofok, Balatonföldvar, Balatonlelle, Fonyot in Balatonszentgyörgy. Na Blatnem jezeru je zelo razvit parniški promet. Vina, ki jih pridelujejo v okolici Blatnega jezera, slovijo daleč po svetu. So večinoma bela in rdeča vina.

Hernad (nemško Kundert) je reka, ki izvira v Karpatih in je dolga 190 km. Izvira na severnovzhodnem pobočju Kralowe Hole (Königsalm) na Češkoslovaškem, teče skozi kotlino med Tokajem in Prešovom in se izliva pod Miškolcem v reko Sajo. Dotoka sta Göllnitz in Tarcza.

Užhorod (madžarsko Ungvar) je glavno mesto Karpatske Rusije in šteje okoli 20 000 prebivalcev. Po narodnosti je prebivalstvo slovaško, madžarsko in židovsko. Leži ob reki Ung in je železniška postaja železnice Čop—Sambor. Mesto ima svoje letališče in je sedež grško-katoliškega škofa. Krase ga grad iz 14. stoletja. Svoj sedež imajo v mestu deželne oblasti, finančno ravnateljstvo in drugi uradi. V Užhorodu je več višjih šol, trgovska akademija, industrijska podjetja pa izdelujejo pohištvo, kemične izdelke in mlevske izdelke.

Košice (nemško Kaschau, madžarsko Kassa) je mesto na Slovaškem, ki je po ljudskem štetju iz leta 1921. štelo okoli 53 000 slovaških in madžarskih protestantov. Leži ob reki Hernadu, kjer ta stopa v ravnino. Je železniška postaja železnice Bohumin—Miškolc. Košice imajo svoje letališče. So sedež škofije in se ponašajo s številnimi starimi cerkvami. Med njimi sta znameniti zlasti stolnica sv. Elizabete iz 13. in 14. stoletja in cerkev sv. Mihaela iz 13. stoletja. Mesto ima več lepih parkov. V Košicah uradujejo najvišje deželno sodišče, finančno ravnateljstvo za vzgojo pa skrbijo številne visoke in strokovne šole. Prebivalstvo živi od industrije in trgovine. V Košicah izdelujejo tekstilne, kovinske, lončene usnjene, lesne izdelke, barve in tobačne izdelke. Zgodovinsko omenja Košice prvič leta 1249. Leta 1347. so bile kraljevsko madžarsko svobodno mesto in so posredovale trgovino v Poljsko in Rusijo. V bojih 16. in 17. stoletja se je mesto zelo uveljavilo. Prebivalstvo je medtem prestopilo v protestantsko vero. Leta 1660. je bila v Košicah ustanovljena jezuitska visoka šola, ki se je kasneje spremenila v pravno akademijo, ta pa je delovala do leta 1922. V trianonskem miru leta 1921. je mesto pripadlo Češkoslovaški.

Renski palatinat (Reinpfalz) je bavarski vladni okraj na levem bregu Rena. Meri 5504 kv. m, prebivalcev pa šteje po ljudskem štetju iz l. 1925. 930 000 ali 169 na kvadratni meter. V Renskem palatinatu je 8 okrožnih mest: Frankenthal, Kaiserslautern, Landau, Ludwigshafen, Neustadt, Pirmasens, Speyer in Zweibrücken. Glavno mesto je Speyer. Okrožja Sankt Ingbert, Homburg, Zweibrücken in mesto Sankt Ingelbert s površino 424 kv. m in blizu 100.000 prebivalci tvorijo bavarski del Posarja. Od l. 1919. do ponovne priključitve k Nemčiji jih je upravljala vlada Posarja Palatinat, imenovan tako po nekdanji kneževini, obstaja iz ostankov slednje, ki jih je Bavarska l. 1815. dobila vrnjene. Po prevratu l. 1918. so v zasedenem delu Francozi sprožili gibanje, da bi se Palatinat odcepil od Nemčije in da bi se vse pokrajine, ki so nekoč pripadale Palatinatu, združile v »Rensko republiko«. Poskus pa se je gladko ponesrečil, ker je gibanje naletelo pri perbivalstvu na odpor.

Kultura

»Manon Lescaut« v slovenščini

Roman abbéja Prévosta »Manon Lescaut« (iz. Leskó), ki ga je pravkar izdala »Dobra knjiga«« v lični knjigi na 238 straneh, je eden izmed klasičnih ljubezenskih romanov ne le francoske, marveč sploh svetovne literature: trdoživa stvaritev, ki ji niti dve stoletji nista mogli posušiti življenjskega soka. Prav to je najboljši dokaz, da bo delo ostalo še nadalje in da ima svoj pomen tudi v času, ko toliki romani že v nekaj letih ali vsaj v enem desetletju neizprosno utonejo v pozabo, ostajajoč kvečjemu v bibliografski in literarnozgodovinski razvidnosti.

Koliko romanov iz prejšnjih stoletij je še deležnih take pozornosti kakor »Manon Lescaut« ki je izšla na pr. v italijanščini samo leta 1941, kar v dveh prevodih: prvi je delo sloveče pisateljice Ade Negri, drugi prevod pa je priredil A. Ortiz; tu ne smemo pozabiti vrste starejših italijanskih prevodov. Takisto številni so prevodi v nemščino; še vedno skušajo novi prevajalci vnesti v prevode dotlej neznane odtenke izraznega bogastva, ki dajejo staremu umotvoru nov jezikovni blesk, ne da bi mu vzelo nadih 18. stoletja, ohranjen v vsej zgradbi in življenjski snovi romana. Tako si predhodnik Goethejevega »Wertherja« pridobiva vedno znova tudi nemška srca. V hrvaščino je prevedel »Manon Lescaut« l. 1921 pokojni Nikola Andrić, srbski prevod je izšel l. 1931. Čehom je prevedel ta roman galantnega abbeja A. Vaun leta 1898., vendar so novi prevodi izšli l. 1921 in 1927. L. 1938 je pesnik V. Nezval spesnil na tej osnovi pesnitev »Manon Lescaut«. Pred seboj imamo zvezek sodobne španske zbirke svetovnega slovstva »Colleccion Austral«: tudi tu je seveda zastopana »Manon Lescaut« v novem španskem prevodu.

To je potemtakem na boljši odgovor bralcu, ki bi sprejel to staro pripovedno mojstrovino s Prešernovim stihom i »kaj je tebe treba bilo?« in s predsodkom, kakor ga imajo nekateri pretirani častilci moderne literature v škodo starejših slovstvenih del. Priporočljivo je prebirati stare pisatelje in srkati staro vino; medtem ko je slednji užitek dandanes kaj težko dostopen, se nam prvi še vedno ponuja.

V ostalem je snov »Manone Lescaut« že dolgo popularna: Massenetova opera, ki sodi v železni repertoar vseh opernih gledališč in manj posrečena Puccinijeva glasbena obravnava priljubljene snovi, sta zgodba o očarljivi, lahkomiselni Manoni Lescaut in o njenem požrtvovalnem ljubimcu vitezu des Grieuxu posredovali širokemu občinstvu, katerega bi roman komaj še dosegel. Roman »Manon Lescaut« sodi sploh med dela, o katerih ljudje govore tudi tedaj, ko jih niso prebrali. Če ga po sodbi nekaterih slovstvenih zgodovinarjev ni mogoče šteti med vzorno napisana dela — izmed Prévostovih spisov je edini dosegel neke vrste nesmrtnost — je vendar izmed romanov 18. stoletja kljub vsem nedostatkom in starinskemu značaju najbližji okusu današnjega bralca. To pa zaradi tega, ker te zgodbe o vihravosti ženskega srca in o požrtvovalni ljubezni mladega viteza, ljubezni, ki zares sega do groba, ni mogel pokriti prah časa, najsi sicer tako obilno lega na neštete slovstvene stvaritve. Roman »Manon Lescaut« je ostal priljubljen in zanimiv ne toliko zaradi svoje ljubezensko-avanturistične vsebine in malce sentimentalne note, kolikor zaradi neugnane mikavnosti njegove junakinje Manone, ki se nam prikupi vzlic svojim hudim slabostim in nesrečnemu vplivu njene ljubezni. Tista milina, ki jo je dal Prévost z nekaj potezami Manoni in ki jo spremlja posihmal do njenega groba v ameriški divjini, ostaja tudi v romanu tako sladka kakor v Massenetovi glasbi, ki jo reproducira z najtoplejšimi melodičnimi akcenti.

Pisateljeva opomba, ki uvaja roman, je spisana docela v slogu svojega časa: tribut moralističnim tendencam tedanjega slovstva in izraz tedanje vere, da je razsvetljenje, se pravi, umstveno spoznanje življenja in njegovih nravnih vrednot, pogoj za višjo moralo spoznavajočega človeka: »Vsako v teh delih opisano dejstvo je stopnica proti razsvetljenju« pravi Prévost, »je pouk, ki nadomešča izkustvo; vsak pripetljaj je vzor, po katerem se človek lahko ravna, če ga ume prenesti v okoliščine, ki se v njih sam nahaja«. Dandanes gledamo s precejšnjo skepso na tako »razsvetljevanje morale«, ker vemo, da sloni dobršen del naše naravne nature na karakterju, čigar osnovne poteze so dedne prav kakor poglavitne značilnosti naše fiziognomije in jim priučljive razumske spoznave ne morejo dosti do živega.

Okvir samega romana — dogodivščine, ki jih pripoveduje pisatelju glavni junak zgodbe, vitez de Grieux, — je prav tako značilen za slovstveni okus 18. stoletja: toda to, ob čemer se za hip spodtakne prerazvajeni bralec sodobne literature. Zakaj brž nato ga zgrabi sama zgodba. Prévostov prijetni način pripovedovanja preide le redkokje v dolgovezno razpravljanje, opisovanje ali modrovanje, tolikanj značilno za njegova ostala dela, ki pa jih dandanašnji ne bere nihče drug razen strokovnih zgodovinarjev literature in nravi 18. stoletja.

V čem je tista nesmrtna substanca Prévostovega romana, zaradi katere je delo tudi dve sto let po svojem nastanku še živo in mikavno?

Predvsem v že omenjeni lastnosti glavne junakinje, da nam je vzlic vsej vihravosti svoje nature, v kateri se lepota in milina družita z neodgovorno lahkomiselnostjo in nenasitno žejo po zabavi in užitkih, neugnano prikupna in ji — prav kakor njen ljubimec — sproti odpuščamo grehe, ki bi jih sicer ne odpustili. Manon ima večni čar mladosti, v njeni zgodbi drhti večen mitos ljubezni; nekaj iracionalnega preveva to hrepenenje po sproščenosti, lepoti in ugodju, tako da se nam zdi, kakor da sta Manon in njen vitez samo igračka nečesa višjega in mogočnejšega, nego sta njuni srci in njuna pamet: igračka Erosa kot usodnosti, kot božanske volje, kakor so verovali v antiki. Kakor nam je — ponekod proti naši volji — prikupna Manon v svojih slabostih in zlasti v svoji nesrečni vihravosti, ne moremo odreči simpatij tudi njenemu vitezu, ki zaradi nje uganja kaj nevšečne, vprav kriminalne pustolovščine. Naposled se vse to vendarle izravna in nravno uravnovesi: ko Manon potuje kot kaznjenka v pregnanstvo, ni več prejšnja Manon, poslej je je sama pamet, samo sočutje in modro spoznanje, a tudi vitez de Grieux se zlasti v prostovoljnem pregnanstvu sredi divjine Novega sveta vedno bolj čisti in približuje tipu moralnega človeka. Zdi se, da usodna moč Erosa sama popušča in da se demonija strasti umika pred prerajajočo silo trpljenja. Vzlic temu, da je v tej ljubezenski zgodbi prav trpljenje tisto, ki odloča in prinaša končni razplet, je vendar nje čar predvsem v ljubezenskih avanturah, v ljubezenski spojenosti ene najčudovitejših zaljubljenih dvojic v svetovni literaturi — Manone Lescaut in viteza de Grieuxa.

Z druge strani pa daje Prévostovemu delu neumrljivo moč tudi pisateljeva pripovedna spretnost: v dva dela razdeljeni roman je zgrajen na nekakem stopnjevanju učinkov; vedno prihaja nekaj novega, česar bralec ni pričakoval, pripovedna napetost ne popusti prav do konca. In ko knjigo prebereš čutiš, da ti je ostala v duši zarja neke lepote, ki ne bo zlahka ugasnila.

»Manon Lescaut« je prevedel v slovenščino prof. Ivan Šavli. Prevod teče prav prijetno in srečno posnema značilnosti Prévostovega sloga; nikjer ne čutiš trdot. Neka jasnina, kakor je lastna izvirniku, preveva vse delo. Prevajalec je v svoji Opombi ob koncu knjige orisal na nekaj straneh Prévostovo življenje in delo, predvsem pa prikazal značaj in pomen romana »Manon Lescaut«, ki je zdaj zavzel dostojno mesto v slovenski prevodni literaturi.

Obisk pri operni pevki Kseniji Vidalijevi

Gospa Ksenija Vidalijeva je v našem mestu izredno priljubljena operna pevka. Kdor zahaja v operno gledališče — in takih je v sedanjem času več kakor kdaj koli prej — jo je gotovo slišal v eni izmed njenih posebno značilnih vlog, n. pr. kot Violetto v »Traviati«, kot Manono v enako imenovani Massenetovi operi, kot Mimi v »La Bohème« ali kot Margareto v

Kronika

* **Smrt znanega glasbenika.** Na Dunaju je umrl v 80. letu svoje dobe znani dunajski komponist in kapelnik Viljem Vaček. Pokojnik je bil rodom iz Sobjeslava v Češkem protektoratu ter je dobil svojo glasbeno izobrazbo na praškem konservatoriju. Četrt stoletja je vodil godbo dunajskega polka ter si je v svojstvu kapelnika pridobil splošne simpatije.

* **Posebna doplačila na brze in pospešene vlake.** S 1. januarjem 1945 stopa na nemških državnih železnicah v veljavo nova tarifa, ki je razdeljena v 5 pasov. Prvi pas obsega vožnje do 300 km, drugi pas za daljavo preko 300 km. Za vožnje v prvem pasu je treba doplačati poleg dosedanje cene v I. in II. razredu še 1.50 RM, v 3. razredu pa 75 pfenigov. V drugem pasu znaša razlika pri voznini v I. in II. razredu 2.50 marke, v 3. razredu pa 1.25 marke.

* **Aretacija fašističnega novinarskega veščaka.** Na povelje Bonomijeve vlade so v Rimu aretirali novinarskega strokovnjaka Karla Barbierija, ki je prej urejeval fašistične liste, javlja »Corriere della Sera«. Barbieri je bil zasebni docent za zgodovino novinarstva na vseučiliščih v Trstu in Padovi, kakor tudi avtor dela »Zgodovina in življenje časopisa«.

* **Letošnji Božič v Rimu in v Italiji, zasedeni po Anglamerikacih,** bo kaj žalosten, pravi rimski dopisnik dnevnika »Stockholms Tidningen«, to pa zaradi pomanjkanja živil, ki je na zelo kroničnem značaju. Velika množica prebivalstva živi v občutnem pomanjkanju živil in prebivalstvu groze težke bolezni. V Rimu postaja klic po Mussoliniju vedno močnejši.

* **Vatikan in de Gaulle.** V borbi med de Gaullovo vlado in Vatikanom je slednji popustil le v eni točki in sicer je izjavil, da pristane na odpoklic dosedanjega papeškega nuncija v Franciji mons. Vareria katerega pa bo zamenjal dosedanji papeški nuncij v Carigradu mons. Roncalli. Vatikan pa ni pristal na zahteve de Gaullove vlade, da bi odvzel večjemu številu škofov, ki so podpirali vlado v Vichyju, njihovo svečeniško dostojanstvo.

* **Francija raztrgana dežela.** Glede Francije je zapisal konservativni časopis »Truth«, da so notranje francoske razmere take, da že sedaj razmišljajo o verjetnih naslednikih de Gaulla. Francija predstavlja notranje popolnoma raztrgano deželo, ki se močno bliža anarhiji. Slika, ki jo nudi Francija svetu, je polna razočaranj. Francoski zdravljan, ki ljubi red, živi v stalnem strahu. Ekstremisti in ostala svojat, ki imajo orožje, zahtevajo z vsemi znanimi socialističnimi gesli priznanje svojih zahtev po uveljavitvi oblasti. Usoda Francije je na nitki, de Gaullov položaj pa kaj malo zavidanja vreden, piše o isti stvari »New Review«. Nad vso Francijo, zlasti nad Parizom se zbirajo vedno bolj temni oblaki. Negotovost glede bodočnosti zelo muči narod.

Iz Ljubljane

u— **Novi grobovi.** V nedeljo pred božičnimi prazniki je v Ljubljani umrl g. Anton Berčon, poštni upravnik v pokoju. Za pokojnim žaluje žena Josipina, dve že oskrbljeni hčerki in drugo sorodstvo. Pokopali so ga pri Sv. Križu na praznik 26. decembra. — V 86. letu življenja je v nedeljo v Ljubljani umrl višji sodni svetnik v pok. g. Jurij Šumer. Za njim žalujejo: žena Olga, hči Sanda, sin inž. Živko in drugo sorodstvo. — Na Sveti večer je umrla predobra gospa Ana Maier, vdova po šolskem svetniku. Vse svoje življenje je posvetila drugim, ki jim je s svojo radodarno in odprto roko vedno rada pomagala. Umrla je v 80. letu starosti po krajši bolezni. Pogreb pokojnice, za katero žalujejo Ravniharjeva, inž. Pertotova in dr. Brenčičeva družina, je bil na praznik sv. Štefana. Mašo zadušnico bodo brali 15. januarja ob 7 v križevniški cerkvi. — Umrl je gospod Vinko de Toni iz Begunj pri Cerknici. Za njim žalujejo številni sorodniki, prijatelji in znanci. — Dne 25. decembra je umrl v Ljubljani posestnik g. Josip Črnagoj. Pokopali so ga v sredo na pokopališču pri Sv. Križu. Za njim žalujejo rodbine Rupert, Mažgon in Kikelj. — Umrla je ljubljena in dobra mati, gospa Hermina Lubec. Pokopali jo bodo danes ob pol 9 pri Sv. Križu. Leži v kapelici sv. Janeza. Za rajnico žalujejo otroci Elza, Roza, Oton in drugo sorodstvo. — Pokojnikom bodi ohranjen blag spomin, preostalim izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **V prošnjah za gradbeno dovoljenje** morajo biti po nalogu šefa pokrajinske uprave tudi zanesljivi podatki o velikosti za obdelovanje sposobne zemlje, ki z njo razpolaga prosilec, obenem pa mora biti navedeno tudi sedanje stanje visoke živine ter mora navedbe potrditi občina. Prav tako mora biti v vsaki prošnji, s kakšnimi gospodarskimi poslopji lastnik sedaj razpolaga in v kakšnem stanju se nahajajo, razen tega pa tudi velikost poslopij. Vse prošnje za kmetijske zgradbe, ki jim tako potrdilo ne bo priloženo, bodo zavrnjene, pač so pa izvzete prošnje za popravilo in adaptacijo poslopij, če so ta dela majhnega obsega.

u— **Božični prazniki** so minili v Ljubljani ob mirnem razpoloženju. Ljubljančani so se večinoma posvetili svojim družinam, kjer je skušal vsak doprinesti po svoje, da je ogrelo zbrane svojce čim več božičnega razpoloženja. Oba praznika je bilo po ulicah razmeroma malo meščanov. Čeprav je bilo vreme izredno in je sijalo sonce, ni imelo dovolj moči, da bi izvabilo Ljubljančane na sprehode. Na ulice so se podajali le obiskovalci kinematografov in gledališča, ki so bili med prazniki — kakor je to navada — popolnoma razprodani.

u— **V Šiški je gorelo.** Naša reševalna in gasilska postaja je med prazniki v nekaj primerih nudila svojo pomoč. Prepeljala je več bolnikov, ki je bila zanje podana smrtna nevarnost. V nobenem primeru pa ni šlo za žrtve prometnih in drugih nesreč. Na praznik sv. Štefana popoldne je telefon klical gasilce v Šiško, kjer so se v kovinski delavnici g. Jakše na Celovški cesti 71 vnela na peč naložena drva. Podana je bila nevarnost večjega požara, vendar so jo že sami domači zatrli, tako da gasilci, ko so prišli na kraj ognja, niso imeli nobenega dela več.

u— **Mladina že uživa zimsko veselje.** Srca predmestne mladine so se na praznike razveselila močne ledene skorje, ki se je čez noč napravila po raznih ribnikih in bajerjih. Naglo so dečki poiskali v svojih shrambah drsalke in — ne meneč se za mraz — so se med krikom in vikom podili po ledenih ploskvah. Nesreč ni bilo nobenih. V Trnovem se je sicer nekemu onemu drsalcu vdrla ledena ploskev pod nogami, ker pa ribnik ni bil posebno globok, si je samo okopal noge. Kmalu se je preobul in potem je bil spet pri svojih tovariših do poznega večera.

u— **Vse dijake, dijakinje opozarjamo na instrukcije** srednješolskih predmetov in tujih jezikov. Vpisovanje dnevno: **Specialne instrukcije, Kongresni trg 2, II.**

u— **Obvestila Slovenskega Rdečega križa.** Slovenskemu Rdečemu križu so darovali gg. družabniki tvrdke Schneider in Verovšek namesto običajnih voščil k božičnim praznikom in Novemu letu znesek 3000 lir, neimenovan dobrotnik pa 5000 lir. Prisrčna hvala.

u— **V počastitev spomina** blagopokojne gospodične Terezije Friedrich sta darovala g. Ernest in Marjanca Hieng 500 lir mestnemu zavetišču za onemogle v Japljevi ulici. — Denar je na razpolago v glavni blagajni »Jutra«.

u— **Za gluhonemo mladino za Božič** je poklonil g. Fr. Žagar 1000 lir.

u— **Za stare in onemogle v mestnem zavetišču** v Japljevi ulici sta podarili gospe Avbelj Marija in Plavec Marija 300 lir namesto venca na grob svoje pokojne hišne gospodinje gospe Josipine Wessner. Mestno županstvo izreka dobrotnicama najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

u— **Učite se strojepisja! Novi tečaji pričenjajo 3., 4., 5. in 7. januarja.** Praktično znanje, koristno vsakomur, sedaj in v bodoče. Učne ure dogovorno po želji. Informacije dnevno. Prospekti: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **FORMICOT PASTILE ZA DEZINFEKCIJO UST IN GRLA** dobite v lekarnah.

u— **Radio aparate, gramofone ali posamezne dele,** kupuje po najvišji dnevni ceni A. Kovačič, Prešernova 44.

u— **Pisalne in računske stroje ter boljša nalivna peresa** kupuje po najvišji dnevni ceni A. Kovačič, Prešernova 44.

u— **Na policiji so pred prazniki imeli relativen mir.** V pest jim ni padla nobena posebno težka »riba«. Kakor običajno pa so prejeli zopet večje število prijav kolesarskih tatvin. Da se bližajo prazniki, so na policiji ugotovili tudi iz večjega števila prijav tatvin kuncev, kokoši in prašičkov. Take tatvine se pred vsakimi prazniki pomnožijo, kar bi morali lastniki malih živali upoštevati in se primerno zavarovati. Po tatvini »zvoniti« je danes običajno prepozno.

u— **Lastnik naj se zglasi!** Uprava policije hrani ogrodje moškega kolesa znamke »Gruno«, ki ga je našla in ki nedvomno izvira iz tatvine. Lastnik kolesa naj se zglasi na upravi policije Šubičeva 5, III. nadstr., soba št. 13.

u— **Drznost kolesarskih tatov.** Iz daljšega seznama prijav kolesarskih tatvin v tednu pred božičnimi prazniki posnemamo po poročilu uprave policije, da so postali nekateri tatovi koles posebno predrzni. V torek 19. decembra so trije neznani moški, ki so se izdajali za policijske organe, ustavili na Vodnikovi cesti 19 letnega Franca Pestra in ga legitimirali. Pri tem so se polastili njegove denarnice z raznimi listinami in 200 lirami, odvzeli pa so mu tudi kolo znamke »Videja« s tov. št. 1,195.933 in ev. št. 17.944. Kolo je last Katarine Cankarjeve. Policija je takoj, ko je prejela prijavo, uvedla preiskavo in je drznim tatovom že na sledu.

PISALNE STROJE, RAČUNSKE STROJE, radio aparate, nalivna peresa, register blagajne, gramofone i. t. d. — Hitro, precizno in solidno popravlja specialna precizna delavnica
»EVEREST SERVIS«, LJUBLJANA, Prešernova ulica 44 — Telefon štev. 26-36

u— **Nesreče pred in med prazniki.** Pred in med prazniki so na kirurškem oddelku splošne bolnišnice sprejeli v zdravljenje več lažjih poškodovancev. Primera hujših poškodb kronika nesreč v teh dneh ne beleži in so tako tudi v tem pogledu prazniki minili brez »senzacij«. Janez Božič, 16 letni dijak iz Ljubljane, je padel s kolesa in si zlomil desnico. — Andrej Sila, 54 letni zidar iz Ljubljane, je med delom padel in si zlomil levico. — Ignac Ilovar, 32 letni posestnik v Stični, si je na cirkularki porezal prste desnice. — Anton Hren, 12 letni sin delavca z Brda, je v gozdu pri nabiranju suhljadi tako nerodno padel, da si je zlomil levico. — Alojzija Mačkova, 25 letna služkinja iz Ljubljane, se je z vrelo vodo poparila po nogah in rokah. — Marija Beguševa, 72 letna zasebnica iz Ljubljane, je padla po stopnicah in si zlomila desnico.

u— **Sveže zelje in repo** prodaja Skupina trgovcev s sadjem, Pogačarjev trg (semenišče).

S Koroškega

Sestanek koroškega voditeljskega zbora. Gauleiter dr. Rainer je pretečeni ponedeljek sklical v Celovec sestanek voditeljskega zbora, kateremu je še enkrat predočil dolžnosti in naloge, ki izvirajo iz položaja v sedanjem času. Najprej je predočil uspehe, ki so bili doseženi v obnovitveni akciji na koroškem področju, nato pa je poslušalce opozoril, da se je treba poprijeti nadaljnjega dela z največjo vnemo. Zborovanja se je udeležil tudi predsednik nemškega ljudskega sodišča državni tajnik dr. Freisler, ki je govoril o zagotovitvi varnosti v območju Nemčije. Svoja izvajanja je podkrepil z raznimi konkretnimi primeri, tako da je voditeljski zbor dobil popoln vpogled v novo poslovanje ljudskega sodišča.

Nezgoda pri drsanju. 6 letni učenec Blaž Dovjak se je pri drsanju ponesrečil. Padel je tako nerodno, da si je zlomil levo nogo ter so ga morali odpeljati v celovško bolnišnico.

Nova knjiga o Koroški. V Celovcu je izšel »Koroški almanah za l. 1944«, zbirka leposlovja in poučnega čtiva poleg koledarske vsebino za leto 1944. Med sotrudniki te publikacije so večinoma koroški književniki in publicisti.

Nove cene za krompir na Koroškem in Gorenjskem. Državni namestnik za Koroško je potrdil novi cenik za krompir na svojem upravnem področju. Po tem ceniku stane 100 kg krompirja boljše vrste v prodaji na drobno 9.60 mark, v prodaji na debelo pa 8.40. Slabše vrste krompir se prodaja na debelo po 7.80 mark, v nadrobni prodaji pa po 9 mark za 100 kg.

Vlom v Celovcu. V noči od 14. na 15. december je bil izvršen vlom v neko celovško trgovino z mešanim blagom. Tatovi so odnesli več nabavnic za meso, maščobe, kruh, razna druga živila in čevlje. Kriminalna policija v Celovcu svari prebivalstvo pred morebitnim nakupom ukradenih nakaznic, ker bodo njihovi razpečevalci prijeti in pozvani na odgovor.

S Štajerskega

Z nemškim križcem v zlatu je bil odlikovan štajerski rojak poročnik Janez Smole iz Knittelfelda, četovodja v nekem gorskem polku nemške vojske na laponskem ozemlju.

Veliko zborovanje v Ptuju. Okrožni vodja Bauer je pred kratkim sklical v Ptuj veliko zborovanje, katerega sta se udeležili po svojih priapadnikih obe krajevni skupini. Zborovanje se je vršilo v Nemškem domu ter je na njem podal okrožni vodja pregled dogodkov v l. 1944. Z veseljem je okrožni vodja ugotovil, da se je ptujsko okrožje v tem letu prav dobro odrezalo, kajti sodelovanje prebivalstva, ki je pretežno kmečkega stanu, je popolnoma odgovarjalo zamislim krajevnih in državnih oblasti. Zlasti oddaja pridelkov se je popolnoma posrečila.

Zdravniško društvo za Štajersko je imenovalo celo vrsto zaslužnih zdravnikov za svoje častne člane. Med novimi častnimi člani so: univ. prof. dr. Hans Eppinger, ravnatelj prve medicinske klinike na Dunaju; univ. prof. dr. Salzmann, direktor klinike za očesne bolezni v Gradcu ter univ. prof. dr. Arnold Wittek, vodja bolnišnice v Gradcu.

Male oglase za nedeljsko številko

oddajte čim prej med tednom, najkasneje pa v petek. Šele v soboto oddani mali oglasi bodo mogli biti objavljeni samo, ako in v kolikor bosta dopuščala prostor in čas.

V Vildonu na Štajerskem so imele ženske vildonskega okrožja sestanek, katerega so se udeležile kmetice in gospodinje. Na sestanku je govoril okrožni propagandni vodja Bodirsky, poleg njega pa voditeljica narodno socialističnega ženstva Girndtova. Poučila sta navzoče o izvrševanju dolžnosti v sedanjih časih.

V Gradcu je obhajal 101 letnico rojstva bivši specialist za fino mehaniko Wilhelm Nitsch. Mož je navzlic tej visoki starosti zdrav ter telesno in duševno popolnoma svež. Nitsch je najstarejši prebivalec Gradca ter je bil rojen v Šleziji, živi pa že nad 60 let na štajerskem ozemlju.

Na bojišču so padli naslednji štajerski rojaki: naddesetnik Filip Pečenik (29. 10. v Franciji). V Rumuniji je našel smrt na bojišču lovec Joki Fischer. Ob Severnem ledenem morju je padel 13. oktobra desetnik Karel Gnaser. V Franciji je padel 12. 8. Anton Huber. Dne 13. 10. je padel na bojišču sanitetni naddesetnik Jožef Jugovar. Po daljši bolezni, ki si jo je nakopal na bojišču, je umrl gorski lovec Božidar Verban. Na hrvatskem bojišču je padel stotnik Rudolf Čigerl. Na sedmograškem bojišču je padel desetnik Herbert Huber. Dne 21. novembra je smrt pobrala nadporočnika Alfreda Kolariča.

Smrt med štajerskimi rojaki. V Gradcu je umrla kuharica Ana Pogličeva. Nadalje je umrla upokojenka Ivana Fabjanova. V Mariboru je umrl v 30. letu svoje dobe nadporočnik Mirko Pribišer.

V Gradcu so umrli: Terezija Ingolič, Kristina Grič, Margareta Škorjanec, Betka Kogelnikova, Marta Visjakova ter Renato Jakopič.

Na graškem pokopališču so zadnje dni pokopali Jožefa Laha, stražmojstra zaščitne policije, Božidarja Antičarja ter inž. Reneja Vosua.

Iz Trsta

Ilirsko Bistrico je obiskal te dni nemški svetovalec za reško pokrajino dr. Pachneck

Tržaška burja nas je te dni zopet obiskala. Sicer je bila še nekam »popustljiva«. Oni dan je burja odnesla nekemu moškemu klobuk v veliki kanal. Ribič, ki je bil slučajno na ladji, je dobil 50 lir, ker mu je pobral klobuk iz morske vode.

Svečan pogreb. V Trstu so svečano pokopali pet fašistov, ki so padli v izpolnjevanju svoje dolžnosti in sicer marešijala Jerneja Atanassia in Vincenca Zenara ter legionarje Gverina Antinija, Urbana Bordin in Nereja Kovačiča. Njihovega pogreba se je udeležila množica Tržačanov.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 69-letna Elvira Katič, 61-letni Jakob Bavčar, 76-letna Alojzija Kjavora, 69-letni Maks Murin, 48-letna Amalija Jelušič 72 letna Marija Mihalič vd. Blocker, 42-letni Benjamin Pitič, 76-letni Jožef Doležal, 88-letni Anton Bizjak, 76-letni Jožef Vrabec in 64-letni Dominik Potak.

Poročili so se te dni v Trstu uradnik Ivan Krapec in gospodinja Lilijana Balarin, šofer Jožef Sosič in gospodinja Ida Škerlj, mehanik Anton Danilo in gospodinja Marjeta Franko, trgovec dr. Gverin Sergun in šivilja Lucijana Gerdolj, delavec Konstantin Vižintin in gospodinja Renata Germ, delavec Marij Srebrnik in tkalja Marija Riosi, urednik Tulij Roba in gospodinja Ornela Križanec.

Iz Gorice

Nemški svetovalec je obdaroval goriško mladino. V sredo popoldan se je zbrala v dvorani v Edlingovem prehodu goriška mladina, ki jo je povabil nemški svetovalec v Gorici. Pred božičkovim prihodom je zaigral orkester božične skladbe, otroci so zapeli božične pesmi. Ob sklepu so okusili božično veselje ob lepi obdaritvi s piškoti in jabolki.

Slikarska razstava nemške in domače goriške umetnosti je bila odprta v sredo, dne 20. decembra, ob 9. Razstavo je priredil nemški svetovalec v Gorici, ki jo je odprl s kratkim nagovorom. Glavni razstavljalec je nemški slikar Hans Paquitté iz Monakova.

Lepo Mikjavževanje so imeli na praznik dne 8. decembra v Štandrežu. Sv. Miklavž nas je obiskal v Lutmanovi dvorani. Pokljcal je pred se majčke, ki jih je najprej vprašal, nato pa bogato obdaroval. Tudi starejši so bili deležni njegovih darov.

Neznan mrtvec. Pri Pordenonu v Furlaniji so našli truplo neznanega mrtveca, čigar identiteta še ni ugotovljena.

Beležnica

KOLEDAR

Četrtek, 28. decembra: Nedolžni otročiči.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Koncert.
Kino Sloga: Mlada srca.
Kino Union: Tebi na ljubo.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova 43; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustar, Šelenburgova ulica 7.

ZATEMNITEV od 17.15 do 7.20.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

OPERA:

Četrtek, 28. decembra, ob 16.30: dramska predstava: **Poslednji mož.** Red Četrtek.
Petek, 29. decembra, ob 15.30: operna predstava: **Rdeča kapica.** Mladinska predstava.
Ob 18: dramska predstava **Življenje je lepo.** Izven. Cene od 40 lir navzdol.
Sobota, 30. decembra, ob 16.30: operna predstava: **Thais.** Red Sobota.

*

Uprava Državnih gledališč sporoča, da bodo vse predstave, ki so bile od 22. t. m. dalje onemogočene zaradi alarmov, ponavljane in občinstvu, ki je imelo k tem predstavam vstopnice, nadoknadene. Tako na primer bo mladinska predstava »Rdeča kapica«, ki je bila na sporedu 22. t. m. ob 14. uri, igrana v petek 29. t. m. ob 15.30 uri. Predstava »Življenje je lepo«, ki bi se imela vršiti na božič 25. dec. ob 14. uri bo v petek, 29. t. m. ob 18. uri; mladinska operetta »Princeska in zmaj«, napovedana za Štefanovo ob 14. uri bo odigrana na Novo leto ob 15.30 uri. »Poslednji mož« od 26. t. m. ob 17. uri pa bo nadoknaden na Novo leto 1. januarja ob 18. uri. — Vstopnice naj občinstvo hrani in se jih pri gori navedenih predstavah posluži, more pa jih seveda tudi pri blagajni vrniti, a to najkasneje en dan pred predstavo. Oni, ki so za katero koli odzvedenih predstav imeli vstopnico za dijaško ali galerijsko stojišče, naj se javijo pri blagajni.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 28. DECEMBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—9.00: Jutranji koncert. Vmes: 7.30—7.40: Poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00—12.30: Napoved sporeda, nato: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini. 12.45—14.00: Salonski orkester vodi A. Dermelj. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Od dveh do treh — šare meh. 15.00—17.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda (glasba). 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slov. 17.15—18.00: Južnjaška kri. 18.00—18.15: Glas Slovenskega domobranstva. 18.15—18.45: Na harmoniko igra Stanko Avgust. 18.45—19.00: »Narodopisno predavanje«, Tone Ljubič: Golobice in poprtnik. 19.00—19.30: Pevski kvintet Premelč. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Aktualno predavanje (prenos). 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.30: »Iz opernega sveta«. Ambrois Thomas: Odlomki iz opere »Mignon«. Radijski orkester vodi Samo Hubad. Sodelujejo: Eiza Karlovac alt, Sonja Ivančič sopran, Rudolf Franci tenor, Friderik Lupša bas, Mirko Dolničar bariton in Franc Langus bas. 21.30—22.00: Drobni napevi. 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—24.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda (glasba pred polnočjo).

KLOBUČARNA
„PAJK"
Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica.
Se priporoča
RUDOLF PAJK, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ST 38
MIKLOŠIČEVA CESTA ST. 12
(Nasproti hotela Union)

»Faustu«. Pomemben umetniški razvoj te pevke je tesno združen z ljubljanskim gledališčem: tu se je povzpela na višek, ki bi bil v čast tudi kakemu tujemu opernemu odru. Spričo tolike in zaslužene popularnosti, ki jo uživa ga. Vidalijeva v Ljubljani, utegne bralce zanimati razgovor, ki ga je imel naš sodelavec z go. Vidalijevo.

Nositeljica tolikih znamenitih vlog pri nas in celo v tujini me je sprejela s prirojeno ljubeznivostjo, neprisiljeno in toplo, morda malce presenečena, skorajda v zadregi. V zasebnem življenju je ga. Vidalijeva naravna, nobene izumetničenosti ni na njej, nobenega pretvarjanja. Na obiskovalca napravi že na prvi pogled močan vtis. Takoj sem si bil na jasnem, da stoji pred menoj resnična umetnica, ki ji je čista umetnost življenje in se svojega poslanstva v najvišji meri zaveda.

Med prijetnim, prisrčnim pogovorom mi je ga. Vidalijeva rada odgovorila na nekatera vprašanja:

»Kdaj ste začeli peti?«

»Veselje do petja sem imela že v nežni detinski dobi. Razumljivo je, da je bilo moje tedanje petje bolj ‚petje' kakor pa petje. Toda veselje je ostalo, prav tako volja do petja, dokler nisem v domačem kraju začela peti v cerkvenem zboru. To so bili prav za prav prvi resnični začetki. Nekoč sem solo zapela ‚Ave Marijo' in tedaj so mi mnogi svetovali, naj bi se posvetila pevskemu študiju. Pri tem sem naletela na oviro, ki ni redka in je že marsikdo ni mogel premostiti. Moja roditelja se namreč s tem nista strinjala, jaz pa nisem imela potrebnega poguma, da bi jim bila ugovarjala, zato sem morala delj časa le na tihem gojiti željo po pevskem študiju...«

Ksenija Vidalijeva

»In kako ste se potem odločili?«

»Čas se je odmikal, moja želja pa je iz dneva v dan bolj plamtela. Nekega dne sem srečala tržaškega pevskega profesorja g. Justa, ki mi je rekel, da bi me rad slišal peti, češ da so mu nekaj omenili o mojem glasu. To srečanje je bilo zame vsekako odločilno in ni dvoma, da je v veliki meri vplivalo na vse moje nadaljnje življenje. Opogumila sem se in sledila profesorjevemu vabilu, ne da bi bila staršem povedala. Tako sem začela s pevskim študijem. Bila sem presrečna. Z nikomur bi se ne bila takrat zamenjala. Prve ure pri profesorju petja... Tu vstajajo moji najlepši spomini... Toda na žalost sem morala že kmalu potem opustiti pevske ure; denarja nisem imela, starši me v tem niso podpirali, da pa sem že začela z resnim pevskim študijem, se nisem upala niti črhniti, ker sem se bala, da bi to priznanje pomenilo konec mojemu tolikanj ljubemu petju. Ko me je pozneje profesor slučajno srečal in me vprašal, zakaj sem izostala, sem mu v zadregi pojasnila vzrok. Moj prvi učitelj in njegova gospa pa sta bila mnenja, da lahko kljub temu nadaljujeva z učenjem, in sta mi prigovarjala, naj spet pridem. Njuna uvidevnost mi je vlila pogum, da sem spet zahajala k pevskim uram, seveda brez rednega plačila. Profesorja je moj napredek vidno veselil in je trdil, da imam poleg mehkega, ubogljivega grla tudi smisel za fraziranje.

Toda usoda mi ni bila naklonjena. Ni hotela, da bi tako nadaljevala z delom. Nenadna materina smrt mi je vzela vse moči. Niti govoriti nisem mogla, kaj šele peti. Nenadomestljiva izguba me je nepopisno zadela. Nikakor se nisem mogla sprijazniti z mrzlim, krutim dejstvom, kar naprej sem na tihem upala, da ni res... Več kakor leto in pol je minilo v nekakšni moreči temi, preden sem spet začela. Počasi sem začela peti, počasi in težko, kakor da bi šlo spet od začetka... Čisto drugače je bilo... Nič več tako lepo.«

»Kdaj in kje ste začeli nastopati?«

»Nastopati sem začela v Trstu na raznih koncertih. Bile so to prireditve, na katerih sem vzpostavila stik z občinstvom. V Trstu sem nastopala vse do odhoda v Ljubljano. Tu sem v Operi leta 1937 debutirala. Na podlagi tega sem bila angažirana. Ljubljanskemu opernemu gledališču sem ostala zvesta — razen kratkih skokov — ves čas do danes.«

»Kje ste še nastopali?«

»Ko smo svoje dni z ljubljansko Opero napravili znano turnejo vzdolž Jadrana, sem pela v Splitu Elzo v Lohengrinu in Alice v Falstaffu, v Šibeniku Mimi v La Boheme ter v Trstu Prodano nevesto. Kot Mimi v La Boheme sem leta 1942 nastopila tudi na letni operni seziji v Montecatiniju.«

»Kakšnega partnerja ste imeli?«

»To je bil slavni tenorist Giovanni Malipiero. Lansko leto pa sem pela Traviato v Trstu. Od tam bi bila morala nadaljevati turnejo, ki bi trajala približno tri mesece, pa mi ni bilo mogoče, ker me je vezal tukajšnji dogovor. Kasneje pa, ko bi bila dobila začasen odpust tudi za Milan, so mi dogodki namero preprečili. Pred kratkim sem prejela vabilo za letošnjo tržaško opero, kar sem tudi odklonila.«

»Ali ste obiskovali še druge pevske pedagoge?«

»Od l. 1941 obiskujem zasebno pevsko šolo ge. prof. Mile Srpek.«

»Ali se vam zdi uspešna njena šola?«

»Nedvomno, kajti v nasprotnem primeru je ne bi že četrto leto redno obiskovala.«

»Ko sva že pri pevskih šolah: v čem vam je pomagala?«

»Pevska šola ge. Srpkove mi je predvsem pomagala, da se ne utrudim, ko pojem, da lahkotno jemljem višine in ne zaidem v nosljanje in pritiskanje grla. Mnogokrat se namreč zgodi, da pevec ali pevka, če nimata pravilnega nadzorstva, rada podleženta takšnim razvadam. Poleg tega sem šla čez vsake počitnice v Milan ali Benetke, kjer sem se izpopolnjevala v pogledu muzikaličnih fraz, interpretacije in sploh prednašanja. Bivša slavna italijanska interpretkinja Traviate Gilda Dalla Rizza mi je dala mnogo dragocenih nasvetov za to vlogo. Poslednje delo, ki sem ga pri nji predelala, je bila Madame Butterfly.«

»Kaj pripravljate za letošnjo sezono?«

»Sedaj študiram Agato iz opere Čarostrelec. Kasneje pa se mislim lotiti Julije iz nove opere H. Lutermeistra Romeo in Julija.«

»In v bodočnosti, kaj mislite in kaj nameravate?«

»Ne vem, težko je misliti nanjo v teh zgodovinskih dneh. Bo že usoda odločila. Vsekako bi rada začasno spremenila kraj, da bi lahko poslušala tudi druge velike pevce in pevke na različnih odrih in se kaj naučila pri njih. Želela bi tudi nastopati na različnih odrih in pred različnim občinstvom, kajti takšna sprememba v mnogočem pozitivno vpliva. Že po nekajkratnih gostovanjih sem se počutila, kakor da bi me bilo nekaj osvežilo in mi dalo novih sil, nakar sem se še z večjo voljo lotila svojega težkega poklica, pred katerim me je — morda se vam bo to čudno zdelo — mnogokrat strah. Da, ko sem bila še začetnica, nisem poznala tega občutka, nisem poznala treme. Strah? Čemu neki?! Nikdar se nisem spomnila nanj. Zato pa imam tremo mnogokrat sedaj, toda, hvala Bogu, samo pred predstavo mi je nekam tesno in se počutim nesrečno. Na odru je vse drugače, tam ni več časa za takšne misli.«

Mali oglasi

Vajenci-ke

ŠIVILJ. VAJENKO
sprejme prvovrstni atelje — Kongresni trg 13. I. 34866-44

UČENKO
za čevljarsko obrt (štepanje), s primerno šolsko izobrazbo voljno dela, poštenih staršev sprejme Josip Jaroš — Breg št. 2. 34824-44

ČEVLJ. VAJENCA
pridnega, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme Josip Jaroš, Breg 2. 34824-44

Službo dobi

POSTREŽNICO
za 2-krat tedensko, najraje iz Beograda, sprejmem za ves dan s hrano. Naslov v ogl. odd. Jutru. 34606-1a

PREVAJALCA
vešča nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi, iščemo. Prijave sprejemamo dnevno med uradnimi urami v pisarni Bleiweisova c. 13-III 34721-1a

GOSPA
sama, sprejme neodvisno gospo ali gospodično, pošteno in mirnega značaja, kot pomoč v gospodinjstvu in za družbo. Dobr. pogoji. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34356-1a

POSTREŽNICO
pošteno, mlajšo, za trikrat tedensko ev. popoldne, sprejmem. Ostalo po dogovoru. Naslov v buffetu Vočnjakovu 4. 34921-1a

SLUŽBO
dobita takoj dva oglarja (Kohlenmeier). — Plača 3000 lir mesečno, hrana, stanovanje in oblek brezplačno. Prijavite se: Trnovo, bivš Sokolski dom dne 29. dec. 1944 od 9. do 12. in popoldne od 3. do 5.

2 GOSPODIČNI
mlajši, takoj sprejmem za lažje delo pri izdelovanju umetnih črev. Stanovnik Franc, Ljubljana — Križevniška 11-I. 34901-1a

DEKLE
pridno in pošteno, ki je vajena vseh kmečkih del, iščem. Dravlje, Kamnogoriška 44. 34920-1a

Zaslužek

KLAV. HARMONIKO
poučuje gospa v manjših skupinah, v centru mesta. Informac je vsako dopoldne od 9. do 14. ure! Začetek tečajev ob novem letu. Naslov pove ogl. odd. Jutra. 34795-3

Prodam

FALKUM
(Federweiss) ima na zalogi drogerija I. Kanc, nebotičnik 33438-6

OVČJO VOLNO
belo, fino, za prejo, več kg, prodam. Poljanski nasip 14/II desno. 34792-6

STRUŽNICO
260 x 3000 mm z Norton in tremi vreteni, z vdelanim motorjem, teža cca. 3000 kg, skoro novo, takoj prodam. Ileršič, Ljubljana, Rimska 13, telefon 37-55 34811-6

KRZNEN PLAŠČ
(zajček), svetel, primeren za mlajšo gospodično, poceni prodam. — Novi trg 1, pritličje. 34869-6

MOŠKO SUKNJO
prodam za 4000 lir. Novi trg 1, pritličje, desno. 34870-6

KONJA Z VPREGO
prodam. Litijska c. 67. 34874-6

KRASNO DARILO
za damo, prodam. Pismena vprašanja na ogl. oddelek Jutra pod »Zapestno«. 34875-6

CANKAR
dalje Zupančič, Stritar ter nemški Brehm, vse popolnoma novo in kompletno prodam. Ponudbe ločeno za posamezna dela kompletna na ogl. odd. Jutra pod »Cankar Reb.« 34876-6

PEČ
obzidano manjšo štirioglato prodam. Janševa ul. 14, I. 34877-6

ZIMSKI PLAŠČ
temnosiv, moški, predvojen, za nižjo postavo, ugodno prodam ali zamenjam. — Tržaška cesta 27, I., desno. 34880-6

ČRNA SUKNJA
velika, predvojno blago, dobro ohranjena, ugodno naprodaj. Jenkova 16 Treven 34881-6

MOŠKO SUKNJO
lepo, temnosivo, vatirano in podloženo s plišasto podlogo prodam. — Florjanska ul. 23, III., desno, zadnja vrata 34882-6

MOŠKO OBLEKO
lepo, rjavo, skoraj novo, in vestjo predvojno blago, čista volna prodam ali zamenjam. Florjanska ul. 13 III. desno, zadnja vrata. 34883-6

PSA
volčje pasme, 3 mesece starega, dobrega čuvaja, prodam. Opekarska c. 38. 34884-6

VOZ (KASON)
in lahko konjsko vprego prodam. Pozve se: Sv. Petra c. 85. 34894-6

OMARO
hrastovo, zložljivo, zamenjam za drva. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34827-6

KAVČ
dobro ohranjen, prodam. Ogled med 12. in 14. uro. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34830-6

BLAGO ZA KAVČ
in hlačevino, pavolnato, prodam. Ogled med 12. in 15. uro. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34831-6

DAMSKE HLAČKE
zimske, za vitko postavo, blago predvojno — prodam ali zamenjam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34832-6

ŠKORNJE
št. 42—43 dobro ohranjene, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34835-6

MOŠKO OBLEKO
zelo fino, za srednjo postavo, prodam. — Modrijan, Tržna 7. 34838-6

DAMSKO KOLO
»Dürkopp«, zelo lepo in močno, in 8 in pol metra etamina za zavese prodam. — Poizvedbe od 8. do 10 dopoldne. Linhartova 28a. 34839-6

KRZNENI MUF
skoraj nov, prodam. Rharjeva 2, II. desno. 34840-6

ZA MED
zamenjam otroški voziček, gloook, predvojni, avtomodel, tapeciran kot nov. Predjamska ul. 82. 34847-6

LISICO
krasno in belo barzunasto večerno jopico, primerno tudi za otroški plašček, prodam. Naslov v ogl. oddelku Jutra. 34849-6

10 M BLAGA
za zavese prodam. Naslov v oglasn. oddelku Jutra. 34851-6

MUF
iz rjave lisice in malo kožico prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34852-6

MIŠI, PODGANE
in ščurke, zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji — Anton Kanc, Židovska 1 34945-6

GOJZERJE
moške, dobro ohranjene, zamenjam z ženske št. 38 ali 39. Naslov Rasljeva c. 18, I. 34821-6

ČRNO SUKNJO
salonarje št. 39 in gojzarje št. 37, malo rabljene, prodam ali zamenjam. Celovška 78, Hass 34822-6

ŠKORNJE
št. 43, dobro ohranjene, prodam. Zeljarska 11-I. 34943-6

5 m FLANELE
prodam. Naslov v oglas. odd. Jutra. 34944-6

ŠTIRI PIŠKE
4 mesece stare prodam ali zamenjam. Kogovšek, Glince, Svetogorska 8. 34858-6

ČAJNI PRT
bel, platnen, s široko čipko in prtički, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34939-6

NOV RADIO
najnovejši model, 5-cevni, zelo poceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34938-6

LEPO DARILO
primerno za gospoda, prodam. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Omega«. 34863-6

BLAGO (kočevsko)
več kosov — za moške obleke, kostum in plašč, zelo poceni prodam. — Naslov v ogl. odd. Jutra. 34937-6

MOŠKO SUKNJO
črno, za srednjo postavo, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34935-6

ZIMSKO SUKNJO
moško, dobro ohranjeno, prodam ali zamenjam. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Ugodnost«. 34934-6

2 ZIMSKI SUKNJI
dolgi, črno in sivo zamenjam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34931-6

4 KNJIGE
Brehma »Življenje živali«, eleg. vezane, popolnoma nove, prodam. — Naslov v ogl. odd. Jutra. 34930-6

10 m BLAGA
za srajce in nekaj metrov črne podloge, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34929-6

RADIO
Hornyphon 4+1-cevni, v najboljšem stanju, prodam ali zamenjam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hornyphon«. 34923-6

PRODAM:
otroške majhne nogavice ter moš. srajce spod. hlače in nogavice. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34917-6

JABOLKA
izbrana, zamenjam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34914-6

MOŠKI KLOBUK
temnosiv, kvaliteten, št. 57 in domačo volno za prejo prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34913-6

ŠIVALNI STROJ
pogrezljiv, zelo lep, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34912-6

RADIO
5-cevni, skoraj nov, poceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34911-6

ŠIVALNI STROJ
pogrezljiv, nemške znamke, prodam po ugodni ceni. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34910-6

MOŠKO SUKNJO
kratko, zimsko, skoraj novo, za srednjo postavo prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34909-6

KRZNEN PLAŠČ
rjav, popolnoma nov — prodam. Ogled v salonu »Mira«, Mestni trg. 34905-6

MOŠKO KOLO
dobro ohranjeno, prodam ali zamenjam. Florijanska 40, pritličje. 34904-6

2 KAPNI
iz finega platna, skoraj novi; 1 moška triko majca, dolga; moški suknjič s telenkom iz boljšega predvojnega blaga; 1 par moških galoš št. 41; 1 par ženskih snežnih štev. 40; damske semiš čevlje skoraj nove št. 38, 39 — prodam. Lozar, Rimska c. 23, dvorišče, levo. 34899-6

Kupim

ŠIVALNI STROJ
»Singer«, dobro ohranjen, kupim (delna zamenjava). Travnik Katarina, Florijanska 15/I. 34713-7

MANJŠE KOLO,
nizko, italijansko ali deško, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za dečka«. 34716-7

ŽENSKI PLAŠČ,
lep, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plašč 30«. 34719-7

DVA DRESA
ženska smučarska, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34337-7

VREČE
in železne sode, kupimo. Plačamo zelo dobro. — Merkur: Puharjeva 6. 34358-7

RJUHE, KAPNE
raznovrstno perilo zimsko, letno, brisače, zastore, tekače perzijske preproge, pirotske, bosanske, linolej preproge in linolej tekače, razna moška, ženska in otroška oblačila, kupi vsako količino plača dobro — Hinko Privšek, Ljubljana Gradišče 7, nasproti dramskega gledališča. 34580-7

KOLESA — VOZILA
moška damska, otroška, tricikle za otroke, otroške globoke in športne vozičke, kupim. Hinko Privšek, Ljubljana, Gradišče 7, nasprot. dramskega gledališča. 34582-7

KRAVO
dobro mlekarico, po teletu, kupim. Iv. Kanc, Linhartova 3. 34790-7

VREČE
različne, juta od ambalaže, stalno kupujem Podbevšek Filip, Obirska 4 (Šiška) 33170-7

KRZNENE PLAŠČE
bele kožuščke lisičje, divje hurjeve kunje boe, dobro ohranjene in kože domačih živali kupuje Rot, krznarstvo, Mestni trg 3 401-7

SERVIRNO MIZICO
(vozliček) kupim. Kongresni trg 13 I. 34867-7

KNJIGE
sociološke in sorodno slovstvo, tudi starejše in v tujih jezikih, dalje Leibnitz Kant-Brevir — Ernst Mach, Herder itd. kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo dela in cene pod »Sociologija«. 34871-7

STEKLENICE
različnih vrst kupujemo. Dobro plačamo. Na Vašo željo jih prevzamemo na domu B. Guštin, Vodnikov trg 2. J-318-N-7

TRENERKO
dobro ohranjeno in maje (Macco, Benger), za srednjo žensko postavo, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ženske maje«. 34872-7

ŠIVALNI STROJ
popolnoma nov, z okroglim čolničkom, ugodno prodam. Naslov v oglasnem odd. Jutra. 34878-7

KONJE ZA KLANJE
kupujem. Pušnik Justina, konjska mesarija — Opekarska cesta 38, Trnovo. 34885-7

SUKNJO
dobro ohranjeno za visoko postavo, kupim ali zamenjam (doplačam) za pečico s cevmi unajska cesta 36 (hlevnik). 34886-7

ANGLEŠKA PISMA
metoda Langenscheidt, veliko izdajo, kupim. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Angleščina«. 34895-7

KLARINET
dobro ohranjen, kupim. Plačam do 4000 lir. — Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Dober«. 34848-7

GOJZARJE
ženske, št. 38, in smučarski dres, kupim. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Plačam dobro«. 34850-7

VETRNI JOPIČ
smučarske hlače ali blago za delovno obleko kupim. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Jopič«. 34826-7

ŠKORNJE
jahalne, št. 43, kupim. Pristavec Bohoričeva 16. 34860-7

ŠIVALNI STROJ
damski, nov ali še dobro ohranjen, že rabljen, kupim. Plačam v denarju ali zamenjam. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Idealna cena«. 34864-7

PLAŠČ
ali kostum, dobro ohranjen za 16-letno krepko dekle, iščem proti zamenjavi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mašča«. 34932-7

V KOMIS. PRODAJO
sprejemamo vsakovrstne boljše predmete. Parfumerija Venus, palača Bata. 34924-7

TEHTNICO
kuhinjsko, tehtnico decimalno do 50 kg, belo flanelo in temno podlogo za plašč kupim ali zamenjam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34922-7

APARAT
(elektr. kapo) za sušenje (vodne ondul.), takoj kupim. Plačam v denarju ali zamenjam. Jereb, Židovska 6. 34919-7

Posest

ZEMLJIŠČE-TRAVNIK
pripravno za industrijske namene ali za zidavo hiš, prodam po 115 lir za kv. meter. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Velko 4000 kv. m«. 34888-20

PARCELA
v Šiški za 330.000 lir naprodaj. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Stavbišče«. 34845-37

PARCELO
travnik ali njivo, znotraj bloka, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Parcela«. 34865-20

LEPO PARCELO
skoraj v središču mesta ugodno prodam samo direktnemu kupcu. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Sončno lepa«. 34889-20

ETAŽO
del hiše ali stanovanje do 1.000.000 kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi več stanovanj«. 34890-20

VILO
na Vrtači, Mirju, v Rožni dolini ali kje drugje v lepem vilskem naselju kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Direktni nakup«. 34891-20

NJIVE ALI TRAVNIKE
kjerkoli, za obdelovanje, do 650.000 lir, kupim. — Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Po možnosti sever«. 34892-20

INDUSTRIJ. ZEMLJO
od 2500 kv. m naprej kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 600.000 Lir«. 34893-20

PARCELO
za večjo vsoto kupim takoj. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Lahko preko milijon lir«. 34887-20

PARCELA
za 130.000 lir naprodaj. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »130«. 34845-37

VILO
lepo, enodružinsko z garažo in lepim vrtom, v Ljubljani, zamenjam za enonadstropje hiše v Ljubljani proti doplačilu. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Lep dom«. 34896-20

STAVBNO PARCELO
znotraj ali zunaj bloka, kupim. — Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Tudi na Fužinah«. 34861-20

VOGALNO PARCELO
lepo, kupim ali zamenjam za večjo parcelo ali hišo, ki bi bila ev. uporabna tud za obrt ter doplačam 500 do 600 tisoč lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hiša ali večja parcela«. 34907-20

HISO ALI PARCELO
najraje v južnem delu mesta, kupim za znesek cca. 600.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »600.000 lir«. 34906-20

Stanovanje

OPREMLJENO SOBO
z 2 posteljama, s kuhinjo in opremo, oddam zaradi potovanja. Prednost imajo mlади poročenci. Bolgarska 25, pritličje. 34916-21

Stanovanja

DEL STANOVANJA
s kuhinjo, ali samo sobo oz.r. stanovanje vzamem v najem s 1. jan. 1945 ali kasneje. Ponudbe z navedbo ulice pod »Plačam dobro« na ogl. odd. Jutra. 34942-21a

Sobe dobe

OPREMLJENO SOBO
brez perila, oddam gospodu s stalno službo tudi proti naturalij. — Stedilnik na razpolago. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 34857-23

OPREMLJENO SOBO
lepo, oddam boljšemu gospodu. Naslov v ogl. odd. Jutra. 34941-23

LEPO SOBO
oddam. Rimska c. 9 — pritličje, levo vrata 5. 34936-23

Sobe išče

OPREMLJENO SOBO
iščeta dve gospodični s 1. januarjem, po možnosti s hrano, ki bi jo prispevale v javnih. — Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »V bližini centra«. 34873-23a

OPREMLJENO SOBO
lepo, s posebnim vhodom, išče gospodična, čez dan odsotna. Naslov v ogl. oddelku Jutra. 34879-23a

OPREMLJENO SOBO
išče državni uslužbenec. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Sobica«. 34829-23a

OPREMLJENO SOBO
s stedilnikom iščeta 2 železničarja za 1. januar. Franc Zupančič Gerbičeva 16. 34836-23a

SOBO
opremljeno ali neopremljeno, išče starejši železničarski uradnik. — Ponudbe na oglas. oddelek Jutra pod »Železnica«. 34859-23a

SPALNICO
z uporabo kuhinje išče miren, oženjen par. Po možnosti bližu Dunajske ceste. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Kranj«. 34841-23a

SOBICO
skromno opremljeno, s štedilnikom, išče dve gospodični, najraje v bližini Tržaške ure do Figovca. Po možnosti h kakšni samski gospe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra od »Mirne in poštene«. 34900-23a

Ženitve

GOSPODIČNO
srednjih let iščem zaradi ženitve. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Ljubiteljica otrok«. 34862-25

Razno

KRZNEN OVRATNIK
sivkast dihur, sem izgubila. Poštenega najditelja naprošam, naj ga proti dobri nagradi vrne, Usnjarska 2 (Sv. Petra 66). 34915-37

POZIV!
Gospej, kateri je bila izročena večja količina volne za razna dela se prosi, da se nujno zglasi v Igriški 3, sicer bo prijavljena policiji. 34898-37

LEGITIMACIJO
in fotografije sem izgubila. Najditelja prosim, naj jih vrne proti nagradi v Beethovnovi 15-I — Jakil. 34918-37

RJAV SVILEN PAS
prešit z zeleno dreso — sem izgubila v večernem vlaku iz Logatca 26. dec. ali od kolodvora do Mirja. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne na naslov ki je v ogl. odd. Jutra. 34940-37

LISTNICO
drap, z navadno in dodatnimi živilskimi izkaznicami sem izgubila v kinu Unionu ali od kina po Miklošičevi, Wolfovi, Gosposki ulici. Najditelja naprošam, da vrne vsaj živilske izkaznice v ogl. odd. Jutra. 34908-37

Dosmrtno PRESKRBO
in lepo ravnanje nudim osebi, ki bi prodala hišo po zmerni ceni, dobri družini in ji tako izpolnila gorečo željo po svojem domu. Prevzamem tudi dolg. Za pojasnila javite svoj naslov na ogl. odd. Jutra pod »Do smrti srečna in preskrbljena«. 34845-37

OTROŠKI OVRATNIK
(bel zajček), podarjen, je izgubila revna deklica na sv. večer od Komenskega do Ilirske ulice. Oddati proti nagradi: Weiss, pivovarna Union. 34902-37

Prevodi, prošnje, prepisi, razmnoževanja, informacije in posredovanja
»SERVIS BIRO«
Šelenburgova ul. 4, telefon št. 21-09

PROŠNJE

za potovanja, nabavo racioniranih predmetov, posredovanja in vse informacije v oskrbi komercijalna pisarna Zajc Lojze, Gledališka ulica 4t

✝

Umrla nam je na sveti večer naša, vedno le za druge se žrtvujoča, nad vse ljubljena, nepozabna mama, sestra, babica, prababica, teta, svakinja in tašča, gospa

Ana Maier

vdova po šolskem svetniku

v 80. letu starosti, po krajši, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pokopali smo jo na Štefanovo.

Vsem, ki ste ob teh težkih dneh čustvovali z nami, iskrena hvala!

Sv. maša zadušnica se bo brala v Križevniški cerkvi dne 15. januarja 1945 ob 7. uri.

Ljubljana, 27. decembra 1944.

Žalujoče rodbine:

RAVNIHARJEVA, inž. PERTOTOVA in dr. BRENČIČEVA.

✝

V neizmerni žalosti sporočamo tužno vest, da je dne 24. t. m. v 86. letu starosti preminil naš ljubljeni soprog, dobri oče in ded, gospod

Šumer Jurij

višji sodni svetnik v pok.

Dragega pokojnika smo položili k večnemu počitku na Štefanovo, 26. decembra 1944, k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, 27. decembra 1944.

OLGA, soproga; SANDA, hčerka; ing. ŽIVKO, sin; IVANA, snaha; ALENKA in MAJA, vnukinji; rodbina STRUNJAK in ostalo sorodstvo.

✝

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dotrpel naš nepozabni sin, mož, oče in brat, gospod

de Toni Vinko

Begunje pri Cerknici, 28. XII. 1944.

ŽALUJOČI OSTALI.

✝

V neizmerni žalosti sporočamo tužno vest, da nas je dne 24. t. m. za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni soprog, predobri oče, stari oče, brat in svak, gospod

Berčon Anton

poštni upravnik v pok.

Dragega pokojnika smo spremili na njegovi poslednji poti k večnemu počitku dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne z žal. kapele sv. Andreja, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. decembra 1944.

Globoko žalujoči:

JOSIPINA, soproga; MARIJA REDŽIČ, MIROSLAVA SMERKOLJ, hčeri; SONJA, SILVA, vnukinji in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki ste z menoj sočustvovali ob nenadni smrti mojega ljubega soproga in očeta, gospoda

Alojzija Meserka

vsem, ki ste poklonili cvetje in vsem, ki ste darovali v dobrodelne namene, ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekam mojo prisrčno zahvalo.

Ljubljana, 27. XII. 1944.

VERA MESERKO.

Zahvala

vsem, ki ste mi ob prebridki izgubi mojega predobrega očeta, gospoda

Oblak Martina

stali ob strani ter z menoj sočustvovali, vsem, ki ste rajnega v času njegove težke bolezni obiskovali ter ga v tako obilnem številu spremili na njegovi zadnji poti, ter vsem, ki ste z darovi v dobrodelne svrhe počastili njegov spomin, moja najprisrčnejša zahvala.

Posebno svojo najiskrenejšo zahvalo pa izrekam predsedstvu in ravnateljstvu Posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani za vso v času pokojnikove bolezni in smrti izkazano mu velikodušnost.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 3. januarja 1945 ob 8. uri v cerkvi Mar. Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 27. decembra 1944.

Žalujoči sin TINE OBLAK.

SPORT

Razpis

table-teniškega tekmovanja z mednarodno udeležbo za prvenstvo Ljubljane

Od prihodnje soboto do ponedeljka v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi cesti

ŽSK Hermes razpisuje v dnevih 30. t. m. do 1. I. 1945 Razpis I. mednarodno namizno-teniško prvenstvo Ljubljane pod pokroviteljstvom za županske posle v Ljubljani počlaščenega gen. tajnika g. Franja Jančigaja.

Tekmovanje obsega naslednje discipline:

I. Prvenstvo gospodov — nagrajeni bodo prvi štirje; v odločitvah bodo igrali zadnji štirje igralci po sistemu četrtinskega finala; prijavnina znaša 20 lir.

II. Gospodje kategorija B. Nagrajeni bodo prvi štirje; pravico nastopa imajo oni igralci, ki na dosedanjih klubovih turnirjih niso zasedli prvih mest, niti v prvi niti v drugi skupini. Prijavnina znaša 10 lir. Kdor se prijavi za obe skupini, plača 25 lir.

III. Prvenstvo dam. Nagrajene bodo prve štirje udeleženke. Prijavnina znaša 20 lir.

IV. Prvenstvo gospodov v dvoje — nagrajena bosta prva dva para. Prijavnina za par 30 lir.

V. Prvenstvo gospodov in dam v dvoje — nagrajena bosta prva dva para — prijavnina za par 30 lir.

VI. Prvenstvo mladine. Pravico nastopa imajo mladeniči, rojeni leta 1926. in kasneje. Nagrajeni bodo prvi štirje. Prijavnina znaša 15 lir.

VII. Tekmovanje dečkov rojenih leta 1928. in kasneje. Pravico nastopa imajo mladeniči, rojeni 1928., ki na dosedanjih turnirjih v juniorskih skupinah niso zasedli prvih dveh mest. Nagrajena bosta prva dva; če bo nad 20, prvi štirje. Prijavnina 10 lir.

VIII. Prvenstvo moštev. V prvenstvu moštev nastopi v vsakem moštvu 6 igralcev v igri posameznikov ter trije pari gospodov v dvoje; zmaga gre moštvu, ki doseže najmanj 5 zmag. Vsako moštvo mora prijaviti svoje igralce do petka (17. ure) po lestvici jakosti, kakor tudi pare za igro v dvoje. Zmagovalno moštvo prejme nagrado. Prijavnina za moštvo je 50 lir.

Posebna določila

Tekmovanje bo v Akademskem domu, Miklošičeva c. 5 ter se prične v soboto, 30. t. m. ob 15. za vse skupine. Prijave je treba oddati nadzornemu organu v dvorani najkasneje do sobote 30. t. m. ob 15.30. Naprošajo se tekmovalci, naj se prijavijo čimpreje, da bo lahko hitreje izvedeno žrebanje in se ne bo zavlekel pričetek tekmovanja. Igra se z Olympia žogicami. Vsa tekmovanja bodo odigrana po sistemu »best of three«, razen onih v finalih gospodov in gospodov v dvoje, če bo čas dopuščal. Prireditelj si pridržuje pravico morebitnih izprememb tega razpisa. Vsak tekmovalec je dolžan soditi tekme, ki mu jih odredi vodja turnirja. Zaradi časovne stiske bo vsak igralec, ki ne bo pravočasno navzočen, izločen iz nadaljnjega tekmovanja. Tekmovalcem se zato priporoča točnost; vsako morebitno opravičeno zamudo je treba javiti vodji turnirja. Vsak tekmovalec mora nastopiti v najmanj 2 skupinah; prijavnino je treba plačati pred prvim nastopom.

Vodstvo turnirja tvorijo: kot predsednik dr. Anton Mauri, kot vodja turnirja: Vladimir Pušenjak, kot vrhovni sodnik Anton Medved in kot blagajnik Ivo Andoljšek ter po en zastopnik kluba, ki bo na turnirju zastopan z vsaj enim moštvom in šestimi posamičnimi igralci.

Upravni odbor ŽSK Hermesa

G. Fürtmüller: 14

Kipec princese Amare

Roman

Dekle ni nič odgovorilo. Zdelo je na stolu in si pritiskalo roke na usta.

»Zdaj se popeljem k Svensenu,« je menil Nordmann po molku, ki se ji je zdel neskončno dolg.

»Si obetaš od tega kak uspeh?« je grenko vprašala.

»Ne vem. Toda enkrat mora biti vse jasno med nama. Zadolžnice, ki jih je dal mojemu očetu, sem zdaj vendar že našel. Oče je moral biti zaslepljen in ob pamet, da je privolil v to reč in žrtvoval večji del svojih prihrankov Dirku Svensenu za študij.«

Lizalota se je bolestno nasmehnila.

»Prav tako slabo si je znal urediti življenje kakor ti, Viljem. Saj si mi dovolj krat pravil, kako je prišlo do tega. Vajina očeta sta bila boljša prijatelja, kakor sta postala vidva, njuna sinova. Tvoj oče pač ni nikoli pozabil, da mu je bil stari Svensen pri neki potresni katastrofi na Japonskem rešil življenje in imetje ter mu pomagal, da se je osamosvojil. Ali je bilo spričo tega res tako nenaravno, da je tvoj oče segel Dirku, sinu svojega najboljšega prijatelja, pod pazduho, ko ta, obubožan in osirotel, ni mogel nadaljevati študija in je zašel v skrajno stisko?«

Nordmann je zaročenko srdito pogledal.

»Pod pazduho — kako se to sliši! V svoji hvaležnosti do mrtvega Svensena je moj oče izročil Dirku majhno premoženje, potem ko je bil ta zapravil ostanek sredstev, ki jih je sam imel. In kaj imam zdaj jaz od tega? Tri piškave zadolžnice. Naj mar začnem pravdo? Ne, iz oči v oči hočem pogledati Dirku Svensenu in terjati, kar je izsilil očetu s tem, da se je skliceval na stari dolg hvaležnosti. Še danes se odpeljem v Monakovo!«

Razburjenje, ki ga je bilo dekle ves čas zadrževalo, je vzplamtelo. »Nočem, da se pelješ v Monakovo, nočem, da greš k Dirku Svensenu. Bojim se — —«

Viljem Nordmann je prebledel. Ljubosumje se je oglasilo v njem.

»Zakaj nočeš, da bi se peljal v Monakovo k Svensenu? Se mar bojiš, da ne bi tam poravnal z njim starega računa izza časov v tovarni ‚Kronos', ko te je nadlegoval in preganjal s svojimi ljubezenskimi ponudbami? Bog ve, da bi za to še danes zaslužil kazen, tako nizkotno je bilo njegovo vedenje!«

»Prosim te, Viljem, pusti te stare stvari pri miru!« je roteče rekla Lizalota. Njene tesnobne oči se niso odtrgale od njegovega obraza. »Vse to je vendar zdavnaj minilo. Kaj je danes Svensen zame, kaj mi še more pomeniti človek, ki se je takisto igral s svojo kariero in prihodnostjo kakor on — Dirk Svensen, ki jo je že dijak zavozil, ki v tovarni ‚Kronos' ni hotel biti pameten, ki danes uganja kaj vem kaj in ki je zdavnaj izbrisan iz mojega življenja, odkar poznam tebe, Viljem — — —«

Toda vroča prošnja in iskrena zapoved, ki je bila v njenih besedah, mu očitno ni šla do živega. Molče je strmel predse.

Tedaj ga je pogledala z očmi, v katerih ni bilo nobenega bleska več.

»Res se misliš peljati k Svensenu?«

»Da!« je trdo odgovoril.

Naglo se je zganila, kakor da ga hoče udržati. »Viljem — — ostani tu — — zdaj — — prav zdaj moraš ostati!« Zadnje besede je čudno poudarila.

»Še to uro odpotujem!«

Sploščila se je ob steni, kakor da išče opore. »Ali bi se odpeljal tudi tedaj, če bi Valentin Rothe še živel?«

Ihtivo se je obrnil proti nji.

»Ti — — —« je rekel, s težavo se kroteč, »ti — — ne predrzni se mi še enkrat izreči sum — — še enkrat napasti mojo čast — — —«

Mladi kriminalni komisar Heinz Urban je imel smolo. Ko je ob pozni večerni uri prišel v predmestno hišo, kjer je stanoval Viljem Nordmann, ni mogel opraviti nameravanega zaslišanja. Zaman je trkal na vrata njegovega stanovanja in zvonil. Nihče mu ni prišel odklepat.

Urbanu ni kazalo drugega kakor stopiti do hišnika in previdno poizvedovati, kod hodi sumljivec.

V njegovo srečo je bil hišnik zelo radoveden in zgovoren mož. Mladi uradnik je vznemirjen zvedel, da je bil Viljem Nordmann s kovčegom v roki zapustil hišo.

Kemik da se je odpeljal v Monakovo, je rekel hišnik, vidno zadovoljen, da se more postaviti s tem, kar ve.

Urban je osupnil. Nordmann je bil sam povedal, da se peljе v Monakovo. Čudno! Ali se tako vedejo sumljivi ljudje? Ali pa je bilo to morda le poskus, spraviti policijo na krivo sled?

Vsekako je bilo takšno potovanje, zdaj, neposredno po Rothejevem umoru, sumljivo. Je šlo morda za eno tistih znanih, usodnih neumnosti, ki jih tako radi delajo zločinci?

Nu, vse to se je moralo kmalu pokazati. Najprej je bilo treba izkoristiti hišnikovo zgovornost in natančneje izvedeti, s kakimi ljudmi je kemik občeval.

Hišnik se ni dal dolgo prositi. Kmalu je Urban dognal, da nima Viljem Nordmann na Dunaju nikakih svojcev, da pa je zaročen z Lizoloto Falknerjevo, kemičarko v nekem znanem laboratoriju.

Urban si je to zapisal.

Zdaj je šlo za vsako najmanjšo sled — —

Kemičarka Lizalota Falknerjeva je drugo jutro v drhtečimi koleni sedla na svoje mesto v farmacevtskem laboratoriju, kjer je delala že leto dni.

Komaj se je zavedala, da je pozdravila ob prihodu. Glasni razgovor tovarišev in tovarišic, ki so bili v veliki, belo pobeljeni dvorani z mnogimi steklenimi vrati, ji je udaril na uho kakor šumenje vode. Skoraj mehanično je odvila mali plinski plamen Bunsenovega gorilnika nad svojo delovno mizo in segla po stojalcu za pipete, da bi pričela delo.

Njene misli so bile še vedno pri Viljemu Nordmannu. Ali se je bil res še ponoči odpravil na pot k Dirku Svensenu? »To potovanje je samo izgovor,« se je mučila. »Nič drugega ni hotel kakor olepšati svoj beg. Beg — — beg — — —« ta beseda ji ni dala miru.

Mahoma pa je vzdignila glavo in položila retorto iz roke. Zraven nje je bil nekdo izrekel ime Valentina Rotheja.

»Ste slišali — — zagonetna stvar — —«

»Kar ustrelil ga je! Siromaka!«

»Rothe je hotel obvarovati denar, pa je moral za to žrtvovati življenje.«

»So že našli kako sled o storilcu?«

»Ne — za zdaj še ne. Nu, policija ga bo gotovo kmalu imela.«

Glasova sta se spet oddaljila.

ŽELEZNIŠKO-CARINSKI, ŠPEDICIJSKI IN TRANSPORTNI ZAVOD ZA INDUSTRIJO IN TRGOVINO

IZVOZ **SLOVENIA TRANSPORT** JOSIP L. ŠILIH - Ljubljana - Miklošičeva cesta UVOZ

ŠPEDICIJA — MEDNARODNI TRANSPORTI — TRANSPORTNA ORGANIZACIJA ZA BLAGOVNI PROMET

Brzojavni naslov: Slovenia transport. Telef. 27-18, 37-18, pisarna 37-19, stanov. 24-19

ZASTOPSTVA IN KORESPONDENTI V VSEH INDUSTRIJSKIH IN TRGOVSKIH CENTRIH V TU- IN INOZEMSTVU

Srečno in veselo novo leto 1945

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA — MESTNI TRG

SREČNO NOVO LETO želi

„ELHOMA" Jože Sleiko

stroji za obdelavo lesa

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 3 Telefon 26-91

Srečno novo leto

mojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

IVAN ROZINA

BARVE IN LAKI

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 14

SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM CENJ. NAROČNIKOM

FRANC REBERNIK

pleskarstvo in ličarstvo

LJUBLJANA Komenskega ulica 22

SREČNO NOVO LETO želi vsem cenjenim strankam

ADRIJAN PAHOR

modni krojaški atelje za dame in gospode

LJUBLJANA

PREŠERNOVA ULICA 54 HOTEL »SLON«

MODIC JOSIP

zlatar

LJUBLJANA STARI TRG ŠTEV. 21

Izdelovanje in predelava vseh zlatih predmetov po lastnih in vaših načrtih

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi vsem svojim cenjenim obiskovalcem

SLAŠČIČARNA »ORIENTAL«

JUSUF MEHMETI

LJUBLJANA STARI TRG ŠTEV. 8

„LOTON"

LOGAR TONE

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA ŠT. 38

Slikanice, reklamna grafika, barvanje usnjenih izdelkov i. t. d. se cenjenim strankam zahvaljuje in priporoča za nadaljnjo naklonjenost

SREČNO NOVO LETO VAM ŽELI

FRAN LONČAR

IZDELOVATELJ AVTOMATIČNIH BRUSILNIH STROJEV, AVTOMATIČNO BRUSENJE ŽAG

Ljubljana VII, Celovška cesta 43 — Tel. 20-84

Srečno novo leto!

Dragotin Hribar

LJUBLJANA Zaloška cesta št. 14

USTANOVLJENO 1899 — TELEFON

Srečno in veselo NOVO LETO želita vsem cenj. odjemalcem

IVAN in FRANČIŠKA JAVORNIK

mesarija

Domobranska cesta 7 LJUBLJANA Wolfova ulica 13

Hranilnica ljubljanske pokrajine

prej

Hranilnica drav. banovine

ustanovljena leta 1820

Sprejema vloge,
daje posojila,
izvršuje navadna in klirinška nakazila,
opravlja vse bančne posle

SREČNO NOVO LETO ŽELI

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM V LJUBLJANI

Veselo NOVO LETO želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

ROBERT GOLI

LJUBLJANA Šelenburgova ulica štev. 3

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi vsem svojim cenj. odjemalcem ter vsem prijateljem in znancem

FRANC DOLINAR

parna pekarna in slaščičarna

Poljanska cesta 19 LJUBLJANA Pred Škofijo 11

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi vsem svojim cenj. odjemalcem

OSVALD DOBEIC

trgovina galanterijskega, kratkega in modnega blaga

LJUBLJANA PRED ŠKOFIJO ŠT. 15

SREČNO NOVO LETO!

ANT. KRISPER

LJUBLJANA, Mestni trg 26

SREČNO NOVO LETO želi vsem svojim cenjenim gostom

IVANA GORŠE

GOSTILNA „NOVI SVET"

LJUBLJANA — Gosposvetska cesta 14

SREČNO NOVO LETO ŽELI vsem cenjenim odjemalcem

F. & I. GORIČAR

LJUBLJANA — Sv. Petra cesta štev. 29

Vsem cenjenim gostom želi srečno in zadovoljno NOVO LETO 1945

Gostilna „Derenda"

Ljubljana, Borštnikov trg

Veselo in srečno NOVO LETO želi

gostilna „Pri Korelnu"

»NA-NA«

SREČNO NOVO LETO ŽELI

Ogrinc Stane

knjigoveznica,

kartonaža in galanterijska delavnica

LJUBLJANA Breg št. 1

„DAJ — DAM"

LJUBLJANA, Cesta 3. maja 4

SREČNO NOVO LETO ŽELI vsem cenjenim odjemalcem

»KOVINA« — Lesar Ignac

trgovina z železnino, barvami in steklom

LJUBLJANA ZALOŠKA CESTA ŠT. 35

SREČNO NOVO LETO ŽELI

T. MARINKO

trgovina z mešanim blagom

LJUBLJANA Prisojna ulica štev. 7

Prijetne praznike in boljše novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem

DOLINAR FRANC

trgovec — špecerija — galanterija — prej MAHNIČ

LJUBLJANA ZALOŠKA CESTA 22

POTNIK in DRUG

Lastnik

MARINKO JOŽE

LJUBLJANA, Metelkova ulica št. 13

MARMELADE, SADNI SOKI, LIKERJI IN ŽGANJE

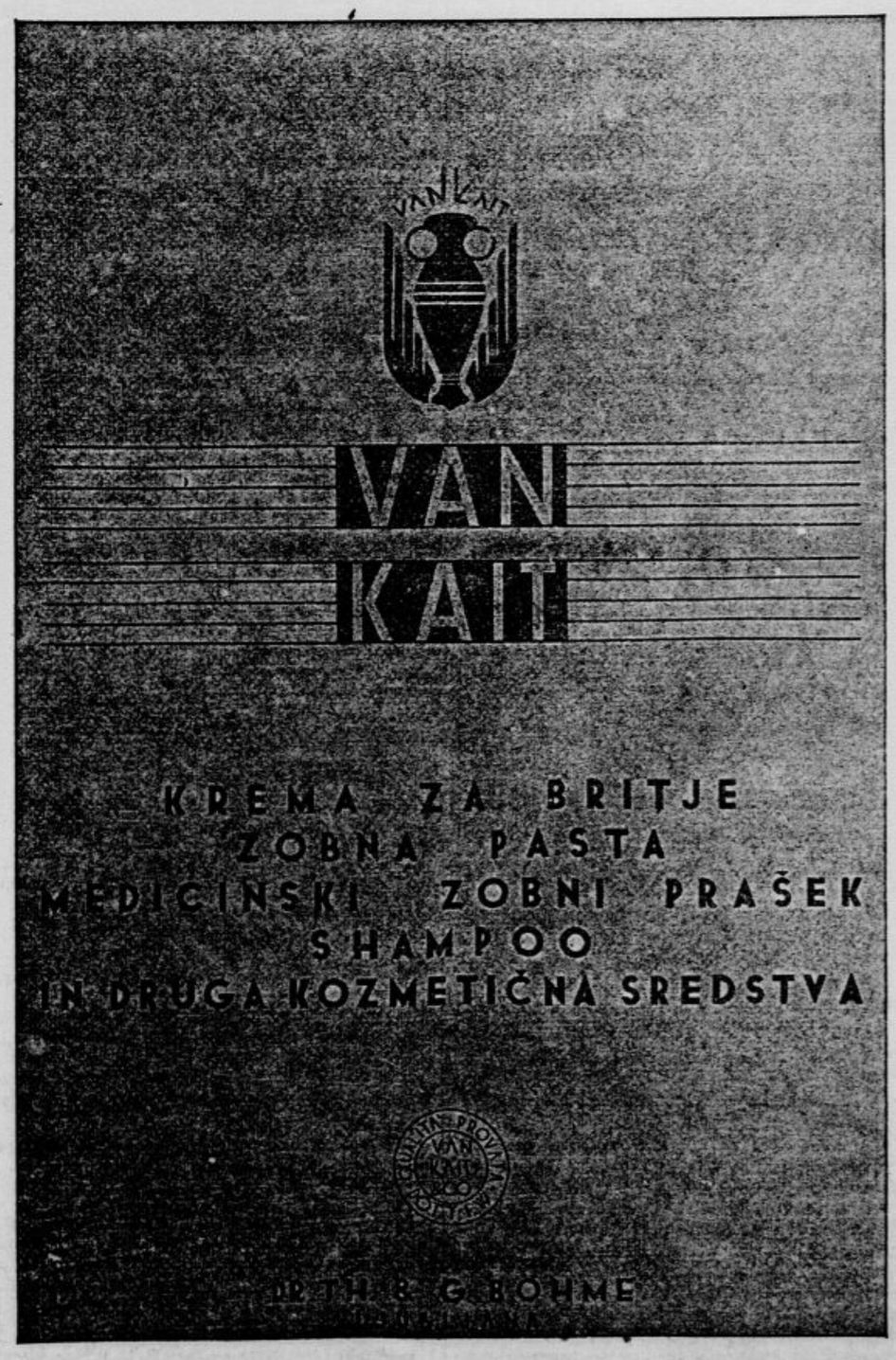

Schriftleiter — Urejuje: Milan Zadnek — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag - Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich - Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Voličič